

กลวิธีทางภาษาในปริจเฉทรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ
“ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูป “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี”*

ณัชชา หนูบุญคง**

ประไพพรรณ พิงฉิม***

รับบทความ: 11 พฤศจิกายน 2567

แก้ไขบทความ: 30 มกราคม 2568

ตอบรับ: 21 กุมภาพันธ์ 2568

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาในปริจเฉทรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูป “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” โดยนำแนวคิดทฤษฎีภาษาศาสตร์มาใช้ร่วมกับแนวคิดปริศนาเคราะห์ ผู้วิจัยพิจารณากลวิธีทางภาษาจากถ้อยคำที่ปรากฏในบทบรรยายของกรุณา บัวคำศรี และเก็บข้อมูลที่เผยแพร่ระหว่างวันที่ 1 มกราคม จนถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2565 ทั้งหมด 25 ตอน ระยะเวลารวม 7 ชั่วโมง 7 นาที

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต เรื่อง การศึกษารายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูป “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” ตามแนวปริศนาเคราะห์ ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** นิสิตหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อีเมล: natchapring@gmail.com)

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อีเมล: prapripop@hotmail.com)

ผลการศึกษากลวิธีทางภาษาพบว่า มี 13 กลวิธีหลัก จำแนกตามวัตถุประสงค์หลักในการสื่อสาร ได้แก่ 1. เปิดมุมมองให้ผู้ชมมองเห็นภาพและเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่น่าเสนอ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เป็นเรื่องใกล้ตัว ได้แก่ 1) การใช้คำศัพท์ 2) การใช้รูปประโยคแบบต่าง ๆ 3) การใช้อุปลักษณ์ 4) การให้รายละเอียด 2. เพื่อให้ผู้ชมมองเห็นภาพกลุ่มคนที่รายการต้องการนำเสนอ ซึ่งแตกต่างจากผู้คนโดยทั่วไปในสังคม ประกอบด้วย 1) การใช้รูปประโยคแบบต่าง ๆ 2) การอ้างถึงโดยใช้คำแสดงความเป็นพวกเราพวกเรา 3. เพื่อให้ผู้ชมอุกคึกและเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการต้องการเสนอ ประกอบด้วย 1) การใช้คำถามเชิงวาทีศิลป์ 2) การใช้มูลบท 3) การใช้ถ้อยคำแสดงทัศนภาวะ 4. เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงที่เป็นความรู้ ประกอบด้วย 1) การให้ข้อมูลด้วยตัวเลข 2) การให้ข้อมูลในเชิงเทียบเทียบ 3) การอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ 4) การอ้างมุมมองของผู้อื่น และ 5. เพื่อนำเสนอลีลาทางภาษาที่เป็นจุดเด่นของผู้ดำเนินรายการ ประกอบด้วย 1) การใช้คำศัพท์ที่มีเสียงสัมผัสกัน 2) การใช้คำศัพท์สำนวนที่สร้างขึ้นใหม่ และ 3) การใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ กลวิธีทางภาษาถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การสื่อสารบรรลุวัตถุประสงค์

คำสำคัญ: ปริเฉท, รายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ, กลวิธีทางภาษา

Linguistic Strategies in the Discourse of “Roirueang-Robloak”
World News Documentaries on “Robloak by Karuna Buakamsri”
YouTube Channel *

Natcha Noobunkong **

Prapaipan Phingchim ***

Received: November 11, 2024

Revised: January 30, 2025

Accepted: February 21, 2025

Abstract

This article aims to study linguistic strategies in the discourse of “Roirueang-Robloak” world news documentaries on “Robloak by Karuna Buakamsri” YouTube channel. The researcher employs the concepts of Pragmatics in conjunction with discourse analysis and examines linguistic strategies based on the wording used in the narration by Karuna

* This article is a part of the first author’s master thesis titled *a discourse analytical study of the “Roirueang-Robloak” world news documentaries on “Robloak by Karuna Buakamsri” YouTube channel*, Department of Thai, Faculty of Art, Chulalongkorn University.

** Master’s student, Department of Thai, Faculty of Art, Chulalongkorn University (E-mail: natchapring@gmail.com)

*** Assistant Professor, Department of Thai, Faculty of Art, Chulalongkorn University (E-mail: prapripop@hotmail.com)

Buakamsee. The researcher collected data published from January 1 to December 31, 2022, totaling 25 episodes with a combined duration of 7 hours and 7 minutes.

The study of the linguistic strategies shows that there are 13 main strategies, categorized according to their primary communication purposes. These include: 1. To broaden the audience's perspective and evoke empathy with the presented issues, particularly those that are distant from their personal experiences by 1) Using specific vocabulary 2) Employing various sentence structures 3) Using metaphors 4) Providing details 2. To enable the audiences to see the group of people that the show wishes to present that is different from the general public by 1) Employing various sentence structures 2) Using terms of reference that indicate an "us" vs. "them" distinction 3. To prompt the audience to reflect and empathize with the issue the presenter is highlighting, this includes 1) Using rhetorical questions 2) Using presupposition 3) Using modality 4. To present factual knowledge i.e. 1) Providing numerical data 2) Offering comparative information 3) Citing credible sources 4) Referencing other perspectives 5. To present linguistic styles that are a characteristic feature of the presenter such as 1) Using alliterative words 2) Creating new expressions 3) Using foreign phrases. Linguistic strategies are a crucial element in achieving the communication objectives.

Keywords: discourse, world news documentary programs, linguistic strategies

บทนำ

รายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูบ “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” มีการนำเสนอประเด็นทางสังคมที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ โดยมักนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์และวิถีชีวิตอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้คนโดยทั่วไปอาจไม่รู้จักรู้จัก ไม่ว่าจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับกลุ่มคนที่ถูกกดขี่หรือถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคม เช่น คนไร้สัญชาติ ผู้ลี้ภัย เพศทางเลือก และผู้ค้าบริการทางเพศ ฯลฯ ประเด็นเกี่ยวกับปัญหา วิกฤต สงคราม ความสูญเสีย รวมถึงความน่าสนใจอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ โดยผู้ดำเนินรายการได้ลงพื้นที่ไปเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมานำเสนอในรูปแบบของรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ ดังที่กรุณา บัวคำศรี ได้ให้สัมภาษณ์ผ่านทางเว็บไซต์ The Cloud (มิ่งขวัญ รัตนคช, 2563) ไว้ว่า รายการ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูบ “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” เป็นรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศที่เกิดจากประสบการณ์และทักษะที่สั่งสมมาทั้งชีวิตของกรุณา บัวคำศรี ทุกตอนของรายการได้มาจากการเดินทางไปถ่ายทำ ณ สถานที่จริง โดยนำประเด็นทางสังคมจากทั่วโลกที่ผู้คนโดยทั่วไปอาจไม่เคยรับรู้มาบอกเล่า “อย่างมีชีวิต” ซึ่งหมายถึงมีการใช้ภาษาที่ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมหรือตื่นตาตื่นใจเพราะได้รับรู้สิ่งที่ไม่เคยพบเห็น ตลอดจนมีการเร้าอารมณ์ให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกละเอินใจไปกับประเด็นที่กรุณา บัวคำศรีเลือกมานำเสนอ

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยพบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษารายการสารคดีเชิงข่าวในสื่อสาธารณะในภาษาไทยจำนวนหนึ่ง อาทิ งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีต่อโครงสร้างการผลิต และบทบาทของรายการสารคดีเชิงข่าวทางโทรทัศน์กรณีศึกษา “รายการถนนสายที่ 5” ของมานิดา ผลานุสนธิ (2539) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการผลิตรายการถนนที่ 5 และผลกระทบต่อบทบาทการแสดงออกของรายการในแง่ความเป็นประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมได้ งานวิจัยเรื่อง “การนำเสนอภาพอาชญากรรมผ่านรายการสารคดีเชิงข่าวอาชญากรรมทางโทรทัศน์” ของตระหนักจิต ยุตยรรยง (2541) ศึกษาการสร้างความเป็นจริงทางสังคม

เรื่องอาชญากรรมและการเล่าเรื่องอาชญากรรมในรายการสารคดีเชิงข่าวอาชญากรรมทางโทรทัศน์ งานวิจัยเรื่อง “การสร้างความหมายในรายการสารคดีเชิงข่าวแอบถ่าย ศึกษากรณีเฉพาะการแอบอ้างและการละเมิดพระธรรมวินัยของพระสงฆ์ในพุทธศาสนา” ของปญญา สุวรรณภาสิต (2548) ศึกษาการผลิตความหมายจากการนำเสนอสารคดีเชิงข่าวแบบแอบถ่ายในเรื่องการแอบอ้างและการละเมิดพระธรรมวินัยของพระสงฆ์ โดยวิเคราะห์ตัวบทซึ่งเป็นผลงานของสื่อมวลชน เพื่อสะท้อนให้เห็นความหมายในด้านความคิดและค่านิยมในการนำเสนอ และศึกษาการผลิตความหมายของผู้ชมเมื่อได้อ่านตัวบทของสื่อมวลชนจากการนำเสนอรายการสารคดีเชิงข่าวแบบแอบถ่ายในเรื่องการแอบอ้างและการละเมิดพระธรรมวินัยของพระสงฆ์ และงานวิจัยเรื่อง “กระบวนการนำเสนอรูปแบบสารคดีเชิงละครในรายการสารคดีเชิงข่าวเรื่องจริงผ่านจอ” ของอังกูร ตะวันวง (2558) ศึกษากระบวนการนำเสนอในรูปแบบสารคดีเชิงละครของรายการสารคดีเชิงข่าวเรื่องจริงผ่านจอที่ส่งผลให้ผู้รับชมรู้เท่าทันสื่อ

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นงานวิจัยที่ศึกษารายการสารคดีเชิงข่าวโดยใช้แนวคิดทางด้านนิเทศศาสตร์ ซึ่งมีลักษณะมุ่งศึกษาโครงสร้างและบทบาทการผลิตสื่อ การนำเสนอภาพ การสร้างความหมาย และกระบวนการนำเสนอรูปแบบของรายการสารคดีเชิงข่าวในมุมมองของการผลิตสื่อ ไม่ได้ศึกษากลวิธีทางภาษาที่ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารของรายการ ผู้วิจัยเห็นว่ารายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” เป็นปริศนาการพูดที่ใช้สคริปต์ (script) หรือบทบรรยายในการเรียงร้อยถ้อยคำที่ทำให้การสื่อสารบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในปริศนารายการจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้การนำเสนอของรายการสามารถทำให้ผู้คนสนใจติดตามและทำให้การสื่อสารของรายการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 “เมื่อตอนอายุได้ 14 ปีเธอถูกหลอกว่าให้ไปทำงานที่โรงงานผลิตเสื้อผ้าของกองทัพญี่ปุ่น แต่เมื่อไปถึงกลับกลายเป็นทาสกาม เธอถูกส่งไปยังค่ายทหารในหลายประเทศ ไม่ว่าจะเป็นฮ่องกง สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย สนองความใคร่ทหารญี่ปุ่นทั้งวันทั้งคืน หลังญี่ปุ่นพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 บรรดาหญิงบำเรอกามมากมายถูกทิ้งขว้าง บ้างถูกสังหารทำลายหลักฐาน หญิงบำเรอกามชาวเกาหลีใต้เมื่อเดินทางกลับบ้านจะเผชิญกับการถูกสังกรรม์ก่ยง พวกเธอใช้ชีวิตที่เหลืออย่างโดดเดี่ยว มีเพียงจำนวนน้อยนิดเท่านั้นที่กล้าออกมาเปิดเผยเรื่องราวของตนเอง”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน หญิงบำเรอกาม ชีวิตดังตกรก |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP201, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้รูปประโยคแสดงการเป็นผู้ถูกกระทำแบบซ้ำ ๆ จากการใช้คำว่า “ถูก” เพื่อขบเน้นให้เห็นถึงการเป็นผู้ถูกกระทำของผู้หญิงที่เป็นผู้ให้บริการทางเพศในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2

ตัวอย่างที่ 2 “ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลกระบุว่าประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างสหรัฐอเมริกา มีหมอ 20 คนต่อประชากร 10,000 คน ไทยมีหมอ 4 คนต่อประชากร 10,000 คน ขณะที่กัมพูชามีหมอ 2 คนต่อประชากร 10,000 คน ถือเป็นอัตราหรือสัดส่วนที่ต่ำที่สุดแห่งหนึ่งของโลก”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน หมอเถื่อน |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP215, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้กลวิธีการให้ข้อมูลด้วยตัวเลข เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงในเชิงประจักษ์ และมีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ คือ การอ้างอิงถึง “องค์การอนามัยโลก” เพื่อให้ข้อมูลที่สนับสนุนให้ข้อเท็จจริงที่น่าเสนอมีความน่าเชื่อถือ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิธีการทางภาษาที่ปรากฏในปริจเฉทรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูป “รอบโลก by

กรุณา บัวคำศรี” โดยนำแนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์มาใช้ร่วมกับแนวคิดปริเฉทเคราะห์ เพื่อวิเคราะห์วิธีการเลือกใช้ถ้อยคำที่ทำให้รายการบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาในปริเฉทรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูบ “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี”

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) แนวคิดปริเฉทวิเคราะห์ 2) แนวคิดสารคดีเชิงข่าว และ 3) แนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์

2. เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากคลิปวิดีโอรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูบ “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” ที่เผยแพร่ระหว่างวันที่ 1 มกราคม จนถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2565 โดยเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะตอนที่เป็นเลขคู่ และเก็บข้อมูลเฉพาะตอนที่กรุณา บัวคำศรี เป็นผู้ดำเนินรายการ หรือผู้บรรยาย ทั้งหมด 25 ตอน ระยะเวลารวม 7 ชั่วโมง 7 นาที ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงชื่อเรื่อง วันที่โพสต์ และความยาวของข้อมูลจากคลิปวิดีโอของรายการ

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	วันที่โพสต์ลงในช่อง YouTube (วัน เดือน) ปี พ.ศ. 2565	ความยาว (นาที)
1.	สิ้นสุดยุคออฟฟิศ? เมื่อโควิดเปลี่ยน ชีวิตการทำงาน ร้อยเรื่องรอบโลก EP145	2 ม.ค.	8.02

วารสารภาษาและวรรณคดีไทย

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	วันที่โพสต์ลงในช่อง YouTube (วัน เดือน) ปี พ.ศ. 2565	ความยาว (นาที)
2.	รัสเซีย-คาซัคฯ เพื่อนรักบน ผลประโยชน์ ร้อยเรื่องรอบโลก EP147	14 ม.ค.	9.00
3.	อโศบาห์น ถนนในฝันของคนรัก ความเร็ว 1 ร้อยเรื่องรอบโลก EP151	23 ม.ค.	22.43
4.	อโศบาห์น ถนนในฝันของคนรัก ความเร็ว 2 ร้อยเรื่องรอบโลก EP153	30 ม.ค.	22.39
5.	อุปสรรคและอันตราย จากร่องรอย ของอดีต ร้อยเรื่องรอบโลก EP155	6 ก.พ.	11.50
6.	วาเลนไทน์ ไม่ใช่วันแห่งความรัก สำหรับทุกคน ร้อยเรื่องรอบโลก EP159	13 ก.พ.	18.54
7.	เมืองสีเขียว ดิต่อปอด ดิต่อใจ ร้อย เรื่องรอบโลก EP161	20 ก.พ.	23.22
8.	เสียงแห่งความเจ็บปวดที่ไม่มีใครได้ ยิน ร้อยเรื่องรอบโลก EP167	6 มี.ค.	24.50
9.	ชีวิตสัตว์ท่ามกลางสงคราม ร้อย เรื่องรอบโลก EP171	27 มี.ค.	17.31

ปีที่ 42 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2568)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	วันที่โพสต์ลงในช่อง YouTube (วัน เดือน) ปี พ.ศ. 2565	ความยาว (นาที)
10.	คนไร้สัญชาติ ไร้แผ่นดิน ร้อยเรื่อง รอบโลก EP173	3 เม.ย.	20.11
11.	ฟรีแแกน ขบวนการกินฟรี ร้อยเรื่อง รอบโลก EP175	10 เม.ย.	20.08
12.	ธุรกิจบ้านผีสิง ร้อยเรื่องรอบโลก EP177	17 เม.ย.	15.53
13.	ภาษีสัตว์เลี้ยง ความรับผิดชอบต่อ สัตว์และสังคม ร้อยเรื่องรอบโลก EP179	1 พ.ค.	17.07
14.	“เกล้ง” ถิ่นโสเภณี พื้นที่ของธุรกิจสี เทา ร้อยเรื่องรอบโลก EP181	15 พ.ค.	20.29
15.	เพศทางเลือกในดินแดนที่ไม่มีใคร ต้องการ ร้อยเรื่องรอบโลก EP185	4 มิ.ย.	20.24
16.	ธุรกิจ JK แหล่งรายได้พิเศษของเด็ก สาวมัธยมปลาย ร้อยเรื่องรอบโลก EP187	11 มิ.ย.	19.44
17.	หญิงบำเรอกาม ชีวิตตึงตจนรก ร้อยเรื่องรอบโลก EP201	31 ก.ค.	8.45
18.	เรียนแบบเยอรมัน ร้อยเรื่องรอบ โลก EP203	14 ส.ค.	23.11

วารสารภาษาและวรรณคดีไทย

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	วันที่โพสต์ลงในช่อง YouTube (วัน เดือน) ปี พ.ศ. 2565	ความยาว (นาที)
19.	ต้นแบบท่องเที่ยว ถ้าเยอรมนี ร้อย เรื่องรอบโลก EP211	11 ก.ย.	19.24
20.	หมอลือเถื่อน ร้อยเรื่องรอบโลก EP215	2 ต.ค.	22.14
21.	เมืองตุ๊กตา อ่างว้างร้างผู้คน ร้อย เรื่องรอบโลก EP219	15 ต.ค.	21.51
22.	ใบไม้ชุ่มชีวิต ร้อยเรื่องรอบโลก EP221	22 ต.ค.	21.25
23.	ธนาคารโสเภณี ร้อยเรื่องรอบโลก EP225	12 พ.ย.	21.20
24.	Coding ภาษาแห่งอนาคต ร้อย เรื่องรอบโลก EP227	26 พ.ย.	20.33
25.	หมอค้าวัก? นักจ่ายยาครอบจักรวาล ที่อินเดีย ร้อยเรื่องรอบโลก EP231	24 ธ.ค.	20.03

3. วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในรายการสารคดี
เชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูป “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี”
โดยนำแนวคิดวิจารณ์ปฏิบัติการศาสตร์มาใช้ร่วมกับแนวคิดปริศนาเคราะห์ เพื่อใช้ในการอธิบาย
กลวิธีทางภาษาที่ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การสื่อสารในรายการ
และพิจารณากลวิธีทางภาษาจากถ้อยคำที่ปรากฏในบทบรรยายของกรุณา บัวคำศรี

เท่านั้น ไม่ได้ศึกษาบทสัมภาษณ์ของบุคคลอื่นที่ปรากฏในรายการ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นไม่ได้ใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร

4. เรียบเรียงผลการวิเคราะห์และรายงานผลการวิจัย
5. สรุปและอภิปรายผล

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ปริจเฉทวิเคราะห์ (discourse analysis)

พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560) ให้ความหมายของคำว่า discourse ไว้ว่า หมายถึง “ข้อความ สาร หรือสาระที่ประกอบด้วยหน่วยภาษาที่เรียงร้อยต่อเนื่องกัน ทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียนทุกประเภท ซึ่งเกิดขึ้นในบริบทสถานการณ์จริงเพื่อทำหน้าที่สนองเจตนาบางประการของมนุษย์ อาจเป็นการใช้ภาษาของคนคนเดียว สองคน หรือหลายคน” เช่นเดียวกับที่ชลธิชา บำรุงรักษ์ (2539) กล่าวว่าคำว่า discourse หมายถึง “ภาษาที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสาร ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนในสถานการณ์ที่เป็นจริง เพื่อทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง และมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองเจตนาารมณ์บางประการของมนุษย์”

ปริจเฉทวิเคราะห์สนใจศึกษาหน่วยภาษาในระดับที่สูงกว่าประโยคในหลากหลายแง่มุม ได้แก่ โครงสร้างปริจเฉท องค์ประกอบและการจัดเรียงองค์ประกอบของปริจเฉท การเชื่อมโยงความในปริจเฉท กระบวนการผลิตและตีความปริจเฉท องค์ประกอบการสื่อสารของปริจเฉท และกลวิธีทางภาษาในปริจเฉทและวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, น. 27)

ชิฟฟริน (Schiffrin, 1994) กล่าวว่า ปริจเฉทการพูดและปริจเฉทการเขียน มี 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) เกิดจากคนสองคนขึ้นไป และ 2) เกิดจากคนเดียว เรียกว่า dialogic and monologic forms สอดคล้องกับที่สมทรง บุรุษพัฒน์ (2537, น. 2) อธิบายไว้ว่า ปริจเฉทการพูดอาจเป็นการพูดระหว่างคนสองคนขึ้นไป (dialogue

discourse) เช่น บทสนทนา (conversation) บทละคร (drama) หรือเป็นการพูดของคนคนเดียว (monologue discourse) เช่น เรื่องเล่า (narrative) คำอธิบาย (expository) ก็ได้

จะเห็นว่าปริจเฉทรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” เป็นปริจเฉทการพูดที่ใช้สคริปต์ (script) หรือบทบรรยายในการเรียงร้อยถ้อยคำที่ทำให้การสื่อสารบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษารายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูบ “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” ในฐานะที่เป็นภาษาที่สื่อความหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนาของผู้ดำเนินรายการ

2. แนวคิดเกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics)

วัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ศึกษาภาษาที่ใช้ในบริบทต่าง ๆ หรือวิถีที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำในสถานการณ์การสื่อสาร และวิถีที่ผู้ฟังตีความถ้อยคำเหล่านั้นในบริบท นักวัจนปฏิบัติศาสตร์ไม่ได้ศึกษาความหมายที่มาจากระบบภาษา (ความหมายตามรูปภาษา) แต่สนใจความหมายที่ผู้ร่วมในการสื่อสารเจตนาสื่อในสถานการณ์นั้น ๆ งานวิจัยทางด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ในภาษาไทยช่วงแรก ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาวัจนกรรมในภาษาไทยตามแนวคิดของออสติน (Austin, 1962) และเซอร์ล (Searle, 1969) ต่อมา มีงานวิจัยที่นำแนวคิดเรื่องความสุภาพของบราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson, 1978, 1987) มาเป็นกรอบวิเคราะห์กลวิธีแสดงวัจนกรรมประเภทต่าง ๆ ในภาษาไทย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่นำแนวคิดหลักการความร่วมมือในการสนทนาและความหมายเป็นนัยมาศึกษาข้อมูลประเภทต่าง ๆ เช่น การสนทนาระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย และละครตลกสถานการณ์ ฯลฯ มีการศึกษาถ้อยคำที่ไม่ได้มีความหมายตามรูปในภาษาไทย ได้แก่ ถ้อยคำนัยผกผัน และอุปลักษณ์ที่ใช้ในปริจเฉทประเภทต่าง ๆ มีงานวิจัยที่นำแนวคิดเรื่องการกลบเกลื่อน (hedges) มาศึกษาข้อมูลหลายประเภท และงานวิจัยบางเรื่องก็ศึกษา

กลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในการสื่อสาร ฯลฯ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555, น. 7, 13-14)

การศึกษากลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสารเป็นประเด็นหนึ่งที่นักวิจัยนปฏิบัติศาสตร์สนใจศึกษา กลวิธีทางภาษา หมายถึง วิธีการเลือกใช้ถ้อยคำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการสื่อสารบางประการ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง 2549, น. 7)

ในการศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยจะนำแนวคิดวงนปฏิบัติศาสตร์เกี่ยวกับการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสารมาใช้ร่วมกับแนวคิดปริเฉทเคราะห์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้ในการนำเสนอประเด็นของเรื่องราวในรายการ เพื่อทำให้การสื่อสารบรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ

3. แนวคิดเกี่ยวกับสารคดีเชิงข่าว (news documentary)

รายการสารคดีเชิงข่าวนับเป็นปริเฉทสารคดีประเภทหนึ่ง อรุณ เลิศจรรยารักษ์ (2528, น. 10) กล่าวไว้ว่า สารคดีเชิงข่าวเป็นรายการซึ่งนำเสนอเรื่องราวรายละเอียดของเหตุการณ์สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ที่เป็นข่าว ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง นอกจากนี้ รายการสารคดีเชิงข่าวยังเป็นรายการที่ให้ความรู้และข้อเท็จจริงแก่ผู้ชม ในขณะเดียวกันก็มุ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมด้วย สอดคล้องกับที่มาลี บุญศิริพันธ์ (2535, น. 73) อธิบายว่า สารคดีเชิงข่าวเป็นสารคดีประเภทหนึ่งที่น่าสนใจเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งอาจเป็นข่าวที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชน การนำเสนอสารคดีเชิงข่าวอาจไม่ทันเหตุการณ์เท่ากับการรายงานข่าวโดยทั่วไป แต่เหตุการณ์ที่น่าสนใจในสารคดีเชิงข่าวก็เป็นเหตุการณ์ที่ยังอยู่ในความคิดคำนึงของประชาชน

ในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลของปริเฉทรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูบ “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” มาใช้ในการศึกษาการเลือกใช้กลวิธีทางภาษา เพื่อทำให้รายการบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

ผลการวิจัย

จากการศึกษาทวิวิธีทางภาษาที่ผู้ดำเนินรายการใช้ในการสื่อสารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรายการ พบว่าผู้ดำเนินรายการเลือกใช้ทวิวิธีทางภาษาทั้งหมด 13 กลวิธีหลัก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การใช้คำศัพท์

การใช้คำศัพท์ ในที่นี้หมายถึงการที่ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำหรือกลุ่มคำที่ซ้ำเน้นให้ผู้ชมมองเห็นภาพตามที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเปิดมุมมองของผู้คน ทำให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ตลอดจนเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการนำเสนอ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การใช้คำหลักเพื่อเน้นความหมายด้านใดด้านหนึ่ง

คำหลัก หมายถึง คำสำคัญที่ใช้บอกเนื้อความ ซึ่งผู้พูดสื่อสารไปยังผู้ฟัง ได้แก่ คำนาม และคำกริยา (นววรรณ พันธุเมธา, 2549) ทั้งนี้ คำหลักจะเป็นคำที่บอกให้รู้ถึงสาระของสารที่ผู้พูดต้องการนำเสนอไปยังผู้ฟัง

การใช้คำหลักเพื่อเน้นความหมายด้านใดด้านหนึ่ง ในที่นี้หมายถึงการที่ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำหลักในการซ้ำเน้นความหมายของภาพกลุ่มคนที่ถูกกดทับหรือถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคม ภาพความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับคนบางกลุ่มในสังคม เพื่อเปิดมุมมองให้ผู้ชมได้รับรู้เรื่องราวชีวิตของผู้นั้นในต่างประเทศที่เผชิญกับเหตุการณ์ ซึ่งเกี่ยวเนื่องมาจากประเด็นทางสังคม หรือประเด็นของชาวที่อยู่ในความสนใจของผู้คนโดยทั่วไป ตลอดจนมีการเลือกใช้คำหลักที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้ดำเนินรายการ เพื่อต้องการทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการเลือกมานำเสนอ

ตัวอย่างการใช้คำหลักที่ขบเน้นความหมายของภาพกลุ่มคนที่ถูกกดทับหรือถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคม

ตัวอย่างที่ 1 “หญิงสูงวัยเหล่านี้อดีตคือหญิงบำเรอกามที่ถูกบังคับให้ทำงานในช่องก่องทัพญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 วันนี้พวกเธอยอมเปิดเผยเรื่องราว เรียกร้องความยุติธรรม”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน หญิงบำเรอกาม ชีวิตดั่งทกนรก |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP201, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้คำนาม คือคำว่า “หญิงบำเรอกาม” เพื่อขบเน้นความหมายของภาพกลุ่มคนที่ถูกกดทับหรือถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคม โดยการกล่าวถึงกลุ่มผู้หญิงที่ตกอยู่ในฐานะที่ต้องปรนนิบัติความใคร่ของทหารชาวญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อแสดงให้เห็นภาพของกลุ่มคนที่ถูกกดทับทางสังคมให้มีฐานะต่ำ มีหน้าที่เป็นเครื่องมือในการสำเร็จความใคร่ของผู้ชาย และถูกกระทำอย่างไม่ให้เกียรติจากทหารชาวญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเห็นใจกลุ่มคนที่เป็นผู้ให้บริการทางเพศในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งถูกกดทับและถูกเอารัดเอาเปรียบจากคนบางกลุ่มในสังคม

ตัวอย่างการใช้คำหลักที่ขบเน้นความหมายของภาพความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์

ตัวอย่างที่ 2 “ท่ามกลางความเกลียดชัง โรฮิงญานับล้านต้องหนีตาย”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน เสียงแห่งความเจ็บปวดที่ไม่มีใครได้ยิน |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP167, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำกริยาแสดงอาการ คือคำว่า “หนีตาย” เพื่อขบเน้นภาพการหลบหนีเพื่อเอาชีวิตรอดของชาวโรฮิงญา เนื่องจากพวกเขาถูกกลุ่มคนที่มีความรู้สึกเกลียดชังชาวโรฮิงญา กระทำการขับไล่ชาวโรฮิงญาออกจากประเทศ

โดยการใช้อาวุธในการฆ่าเพื่อให้ชาวโรฮิงญาอพยพหนีออกจากประเทศ การใช้คำว่า “หนินตาย” เป็นการเลือกใช้คำที่ทำให้เห็นภาพความทุกข์ยากของชาวโรฮิงญาที่เผชิญกับการถูกเลือกปฏิบัติจากกลุ่มคนที่มีความรู้สึกเกลียดชังชาวโรฮิงญา และทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเห็นใจชาวโรฮิงญาที่เผชิญกับความทุกข์ยากจากการหลบหนีเพื่อเอาชีวิตรอดจากเหตุการณ์ความรุนแรง

ตัวอย่างการใช้คำหลักที่ขบเน้นความหมายของภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับคนบางกลุ่มในสังคม

ตัวอย่างที่ 3 “สาย ๆ วันนึงของเดือนกันยายน ทหารพม่า 3 คนมาที่บ้านของเธอ หนึ่งนั้นใช้ปืนจ่อเธอไว้ก่อนลงมือข่มขืน”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน เสียงแห่งความเจ็บปวดที่ไม่มีใครได้ยิน |

ร้อยเรื่องรอบโลก EP167, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการมีการใช้คำกริยาแสดงอาการ คือคำว่า “จ่อ” “ลงมือ” และ “ข่มขืน” เพื่อขบเน้นให้เห็นภาพการกระทำรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงชาวโรฮิงญา การใช้ปืน “จ่อ” แสดงให้เห็นถึงอาการที่น่าอานุภาพเข้ามาใกล้หรือจกดตัวผู้ถูกกระทำเพื่อหวังทำร้ายร่างกายให้บาดเจ็บจนอาจถึงแก่ชีวิต และ “ลงมือ” “ข่มขืน” แสดงให้เห็นถึงอาการที่ตั้งใจเริ่มกระทำการบังคับขืนใจผู้หญิงชาวโรฮิงญา ผู้ดำเนินรายการใช้คำกริยาแสดงอาการดังกล่าวเพื่อขบเน้นให้เห็นภาพการกระทำที่รุนแรงของกลุ่มผู้ก่อเหตุ ตลอดจนทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับเหตุการณ์ความรุนแรงและภาพอันน่าหดหู่ที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงชาวโรฮิงญาจากการใช้คำที่ทำให้เกิดภาพ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่าผู้ดำเนินรายการยังมีการเลือกใช้คำหลักที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้ดำเนินรายการ เพื่อทำให้ผู้ชมเกิดจินตนาการและมองเห็นภาพที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ ตลอดจนทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการเลือกมานำเสนอ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 4 “โคโคคุชิหรือปรากฏการณ์ตายอย่างโดดเดี่ยวกำลังแพร่ระบาดในญี่ปุ่น สิ่งที่เกิดขึ้นในบ้านหลังนี้คือตัวอย่างหนึ่งของปรากฏการณ์ที่ว่านี้ โทรศัพท์บ้านที่ผนังห้องร้องแรงลงมา ชวนให้นึกถึงภาพคุณยายทรมาณจากภาวะหัวใจไม่ออกในห้องน้ำ และไม่ว่าจะกระเสือกกระสนมาโทรศัพท์ขอความช่วยเหลือจากใครได้จนสิ้นใจ”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน ธุรกิจบ้านผีสิง |

ร้อยเรื่องรอบโลก EP177, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการมีการเลือกใช้คำกริยาแสดงอาการ คือคำว่า “กระเสือกกระสน” เพื่อขบขันให้เห็นภาพการเสียชีวิตอย่างทรมานทรมานของผู้สูงอายุรายหนึ่งเนื่องจากภาวะหัวใจไม่ออก ในขณะที่อาศัยอยู่ในบ้านเพียงลำพัง จึงทำให้ไม่อาจเดินทางไปขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นได้ การใช้คำกริยาแสดงอาการดังกล่าวเป็นการเลือกใช้คำหลักที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้ดำเนินรายการที่ต้องการสร้างภาพให้ผู้ชมเกิดจินตนาการและมองเห็นภาพอาการของผู้สูงอายุที่เสียชีวิตอย่างโดดเดี่ยว โดยเลือกใช้คำว่า “กระเสือกกระสน” ซึ่งเป็นคำที่ทำให้เกิดจินตภาพ เพื่อขบขันความหมายให้ผู้ชมเกิดจินตนาการและมองเห็นภาพความทุกข์ทรมานของผู้สูงอายุที่ใช้ชีวิตเพียงลำพังก่อนเสียชีวิต

1.2 การใช้คำขยายที่ทำให้เกิดความรู้สึกร่วม หรือทำให้เห็นภาพ

คำขยาย หมายถึง คำที่ใช้ขยายคำหลัก หรือขยายคำขยายด้วยตนเอง (นวรรณ พันธุมธา, 2549)

การใช้คำขยายที่ทำให้เกิดความรู้สึกร่วม หรือทำให้เห็นภาพ ในที่นี้หมายถึงการที่ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำขยายที่ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับเหตุการณ์ที่ผู้ดำเนินรายการนำเสนอ ตลอดจนขบขันให้ผู้ชมมองเห็นภาพชีวิตของผู้คนหรือสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในมุมที่ผู้คนโดยทั่วไปอาจไม่เคยรับรู้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5 “สัตว์ไม่มีสัญชาติ ไม่ฝักใฝ่กลุ่มการเมือง ไม่มีส่วนในความขัดแย้ง แต่พวกมันกลับพบชะตากรรมเศร้าสลด หนีไม่พ้น ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ มีแต่รอวันตาย”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน ชีวิตสัตว์ท่ามกลางสงคราม |

ร้อยเรื่องรอบโลก EP171, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการมีการใช้คำขยายว่า “เศร้าสลด” ในการขยายคำหลัก คือคำว่า “ชะตากรรม” เพื่อสื่อให้ผู้ชมเห็นถึงความรู้สึกสลดใจของผู้ดำเนินรายการที่มีต่อเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับสัตว์ในช่วงสงคราม โดยที่สัตว์ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อสงคราม แต่กลับได้รับผลกระทบเนื่องจากไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองให้รอดพ้นจากความเสี่ยงในการสูญเสียชีวิตได้ การใช้คำว่า “เศร้าสลด” ขยายคำว่า “ชะตากรรม” จึงเป็นการเน้นย้ำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับเหตุการณ์ที่น่าสลดใจ ซึ่งเกิดขึ้นกับสัตว์ที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อสงคราม

ตัวอย่างที่ 6 “ที่นี้เคยเป็นสวนสัตว์และสวนสนุกชื่อดังขานเมืองเลบโป วันนี้มันพังยับเยิน การต่อสู้และโจมตีอย่างหนักทำให้ผู้คนซุกมุนกับการเอาชีวิตรอด เหล่าสัตว์ถูกทอดทิ้ง หมีตัวสีดำผอมโซ กำลังกินน้ำและอาหารที่เจ้าหน้าที่ป้อนให้”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน ชีวิตสัตว์ท่ามกลางสงคราม |

ร้อยเรื่องรอบโลก EP171, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำว่า “ยับเยิน” มาขยายคำหลัก คือคำว่า “พัง” เพื่อขบเน้นความหมายของคำว่า “พัง” ให้เด่นชัดมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการใช้คำขยายในการขยายรายละเอียดให้ผู้ชมมองเห็นภาพชีวิตของสัตว์ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในภาวะสงคราม คือ ภาพของหมีที่มีคำขยาย คือ “ตัวสีดำ” และ “ผอมโซ” ในการแสดงภาพการอดอาหารมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน การใช้คำขยายดังกล่าวทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพความสูญเสียที่เกิดจากสงคราม

1.3 การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่องกัน

การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่องกัน ในที่นี้หมายถึง การที่ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำหลัก หรือคำขยายที่มีความหมายคล้ายคลึงกันมาเรียงต่อกันในประโยคแบบต่อเนื่อง เพื่อเน้นย้ำให้ผู้ชมมองเห็นภาพตามกับผู้ดำเนินรายการ ต้องการนำเสนอ และเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นของเรื่องราว ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 7 “เมื่อสงครามปะทุขึ้น ต่างฝ่ายต่างสาธิตอาวุธเข้าโจมตีห้าห้า เมืองกลายเป็นสนามรบ ผู้คนบาดเจ็บล้มตาย ท่ามกลางความสูญเสียและการหลบหนี มีบางสิ่งถูกทิ้งไว้ข้างหลัง มันคือสัตว์มากมายที่มนุษย์เลี้ยงไว้ เมื่อบ้านเมืองแตกฉานซ่านเซ็น ผู้คนอพยพหนีเอาตัวรอด พวกมันกลายเป็นส่วนเกินและภาระ”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน ชีวิตสัตว์ท่ามกลางสงคราม | ร้อยเรื่องรอบโลก EP171, 2565)

จากตัวอย่าง มีการใช้คำหลักว่า “โจมตี” และ “ห้าห้า” ซึ่งมีความหมายคล้ายคลึงกัน คือขบเน้นให้เห็นภาพของการต่อสู้พาดพิงกัน นอกจากนี้ยังมีการใช้คำหลักว่า “แตกฉาน” และ “ซ่านเซ็น” ซึ่งสื่อความหมายไปในทิศทางเดียวกัน คือการกระจัดกระจาย เพื่อขบเน้นให้เห็นภาพของบ้านเมืองที่ถูกโจมตีจากเหตุการณ์สงคราม ส่งผลให้ผู้คนต่างหลบหนีเอาชีวิตรอดไปในที่ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการใช้คำขยายว่า “ส่วนเกิน” และ “ภาระ” ที่สื่อความหมายในทิศทางเดียวกัน คือการเป็นสิ่งมีชีวิตที่ถูกหลงลืม ไม่เป็นที่ต้องการ ตลอดจนเป็นสิ่งมีชีวิตที่สร้างความลำบากให้เจ้าของ การเลือกใช้คำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่องดังกล่าวขบเน้นให้เห็นภาพความวุ่นวายของเหตุการณ์สงคราม ตลอดจนภาพของสัตว์ที่ถูกทิ้งไว้ในสงคราม

1.4 การใช้คำศัพท์แบบคู่ตรงข้าม

การใช้คำศัพท์แบบคู่ตรงข้าม ในที่นี้หมายถึงการที่ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำหลัก หรือคำขยายที่มีความหมายตรงข้ามกันในประโยค ในการเน้นย้ำให้เห็นภาพ

ความแตกต่างระหว่างสิ่งสองสิ่ง เพื่อให้ผู้ชมมองเห็นภาพตามที่คุณดำเนินรายการ ต้องการนำเสนอ ตลอดจนกระตุ้นให้ผู้ชมได้ฝึกคิดและเกิดความรู้สึกร่วมไปกับภาพความแตกต่างระหว่างสิ่งสองสิ่ง ซึ่งเป็นภาพที่คุณดำเนินรายการต้องการขับเน้นให้เห็นถึงความแตกต่างหรือความไม่เท่าเทียมกันในสังคม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 8 “ดินแดนอินเดียกว้างใหญ่ไพศาล เนื้อที่มากเป็นอันดับ 7 ของโลก ประชากรกว่า 1,300 ล้านคน ความเจริญและความมั่งคั่งกระจุกตัวอยู่ไม่กี่แห่ง ความยากจนกระจายไปทั่ว ส่วนใหญ่อยู่ในชนบทที่ห่างไกล ขาดโอกาสทั้งทางเศรษฐกิจและการศึกษา เมื่อเจ็บป่วยขึ้นมา หมอคว่ำกเหล่านีกลายเป็นที่พึ่งเดียวของพวกเขา”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน หมอคว่ำก? นักจ่ายยาครอบจักรวาลที่อินเดีย | ร้อยเรื่องรอบโลก EP231, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการมีการเลือกใช้คำศัพท์แบบคู่ตรงข้าม เพื่อแสดงภาพความแตกต่างระหว่างกลุ่มคนที่มีฐานะและกลุ่มคนที่ยากจน โดยใช้คำกริยาแสดงสภาพที่มีความหมายตรงข้ามกัน คือคำว่า “กระจุก” ซึ่งหมายถึง รวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่ม และคำว่า “กระจาย” ซึ่งหมายถึง แผ่ชานออกไปทั่ว และมีการใช้คำนามที่มีความหมายตรงข้ามกัน คือ “ความเจริญ” “ความมั่งคั่ง” ซึ่งมีความหมายตรงข้ามกับ “ความยากจน” เพื่อเปรียบเทียบและขับเน้นให้เห็นภาพความไม่เท่าเทียมกันในสังคม ตลอดจนทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับภาพความไม่เท่าเทียมที่เกิดขึ้นในประเทศอินเดีย ซึ่งส่งผลให้ผู้คนที่มีความยากจนจำเป็นต้องพึ่ง “หมอคว่ำก” ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ไม่มีความรู้ทางด้านทางการแพทย์ แต่ทำหน้าที่รักษาผู้ป่วยเมื่อมีอาการเจ็บป่วย

1.5 การใช้คำศัพท์ที่มีเสียงสัมผัสกัน

การใช้คำศัพท์ที่มีเสียงสัมผัสกัน ในที่นี้หมายถึงการเลือกสรรคำที่มีเสียงพยัญชนะ สระ หรือวรรณยุกต์ที่มีการสัมผัสกัน เพื่อทำให้เกิดความไพเราะของภาษา จากการศึกษาพบว่าผู้ดำเนินรายการมีการเลือกใช้คำที่มีเสียงสัมผัสกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 9 “วันเวลาล่วงเลย แต่อคติไม่เคยจาง”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน คนไร้สัญชาติ ไร้แผ่นดิน |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP173, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำที่มีเสียงสระคล้องจองกัน คือคำว่า “เลย” และ “เคย” เพื่อให้ถ้อยคำที่สื่อสารเกิดความไพเราะและชวนติดตาม

**ตัวอย่างที่ 10 “ส่วนที่ช่วยกล่อมเกลาให้กลั่นกรองคำพูดที่ออกมาจากใจอย่าง
มั่นอกมั่นใจและเป็นธรรมชาติ คือการที่เด็กเหล่านี้ได้เห็นโลกกว้าง โลกจริง ๆ ที่ไม่ใช่
ตำราหรือห้องเรียน”**

(กรุณา บัวคำศรี ตอน เรียนแบบเยอรมัน |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP203, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดียวกัน
สัมผัสกัน คือคำว่า “กล่อมเกล” และ “กลั่นกรอง” เพื่อให้เกิดความไพเราะของภาษา

1.6 การใช้คำศัพท์สำนวนที่สร้างขึ้นใหม่

การใช้คำศัพท์สำนวนที่สร้างขึ้นใหม่ ในที่นี้หมายถึงการที่ผู้ดำเนินรายการเลือก
นำคำศัพท์มาเรียงร้อยให้เป็นถ้อยคำสำนวนที่มีลักษณะเฉพาะในการบรรยายหรือ
นำเสนอเรื่องราว เพื่อใช้ในการขับเน้นความหมายของคำให้เด่นชัดมากขึ้น และทำให้ผู้ชม
มองเห็นภาพตามที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ ตลอดจนเกิดความรู้สึกร่วมไปกับ
ความหมายของประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการต้องการขับเน้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

**ตัวอย่างที่ 11 “พวกมันไม่ได้สนใจที่จะใช้ชีวิตในกรง และเช่นเดียวกับที่
ไม่ได้อยากติดอยู่ในวงล้อมความขัดแย้งของมนุษย์ แต่ไม่อาจหนีไปไหนได้”**

(กรุณา บัวคำศรี ตอน ชีวิตสัตว์ทามกลางสงคราม |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP171, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการเลือกนำคำศัพท์มาเรียงร้อยให้เป็นถ้อยคำสำนวนที่มีลักษณะเฉพาะ คือ “วงล้อมความขัดแย้งของมนุษย์” เพื่อขับเน้นให้เห็นภาพของสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ป่าที่อยู่ในสวนสัตว์ซึ่งผู้คนเลี้ยงเอาไว้เพื่อเชิงธุรกิจ จะเห็นว่าสัตว์เหล่านี้เป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อสงครามความขัดแย้ง แต่เหตุการณ์สงครามที่เกิดขึ้นจากฝีมือของมนุษย์กลับทำให้สัตว์เหล่านี้ได้รับผลกระทบ คือการถูกทิ้งให้บาดเจ็บและล้มตายในภาวะสงคราม การใช้คำศัพท์สำนวนที่ว่า ติดอยู่ใน “วงล้อมความขัดแย้งของมนุษย์” จึงทำให้ผู้ชมจินตนาการเห็นภาพความวุ่นวายของสงครามที่มีสัตว์ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตที่ได้รับผลกระทบโดยที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการก่อสงครามรุนแรง

2. การใช้รูปแบบต่าง ๆ

การใช้รูปแบบต่าง ๆ ในที่นี้หมายถึงการใช้ที่ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้รูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ชมมองเห็นภาพตามที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ และเข้าใจประเด็นของเรื่องราวได้อย่างชัดเจน ตลอดจนกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การใช้รูปแบบแสดงความขัดแย้ง

การใช้รูปแบบแสดงความขัดแย้ง ในที่นี้หมายถึงการใช้โครงสร้างประโยคที่มีเนื้อความขัดแย้งกัน โดยมักปรากฏคำเชื่อม เช่น “แต่” หรือ “ในขณะที่” ในการแสดงความขัดแย้งระหว่างประโยคสองประโยค โดยใจความหลักของประโยคขัดแย้งจะเป็นเนื้อความที่ปรากฏอยู่หลังคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง ซึ่งเป็นใจความหลักที่แสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของผู้ดำเนินรายการที่ต้องการสื่อสารไปยังผู้ชม เพื่อให้ผู้ชมมองเห็นภาพตามที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ และเข้าใจประเด็นของเรื่องราว ตลอดจนเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการเลือกมานำเสนอ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 12 “นี่คือสิ่งที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในจังหวัดอาละห์ จังหวัดที่บังคับใช้กฎหมายอิสลาม คู่หนุ่มสาวเหล่านี้ถูกเขียนติหน้าผาung เพราะพวกเขามีความสัมพันธ์กัน

โดยที่ยังไม่ได้แต่งงาน ในพื้นที่อื่น ๆ นี้อาจไม่ใช่เรื่องใหญ่ แต่ในอาเจห์ สถานที่เคร่ง
ศาสนา นี่คือการฆาตกรรม”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน วาเลนไทน์ ไม่ใช่วันแห่งความรักสำหรับทุกคน |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP159, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้คำเชื่อม “แต่” ในการทำหน้าที่เชื่อมประโยคสองประโยคที่มีใจความขัดแย้งกัน เพื่อแสดงให้เห็นภาพความแตกต่างระหว่างวิถีปฏิบัติของผู้คนใน “พื้นที่อื่น ๆ” ที่มองว่าการที่คู่รักวัยหนุ่มสาวมีความสัมพันธ์กันโดยที่ยังไม่ได้แต่งงานกันอาจ “ไม่ใช่เรื่องใหญ่” แต่ผู้คนกลุ่มหนึ่ง “ในอาเจห์” กลับมองว่าการกระทำดังกล่าวเป็น “เรื่องฆาตกรรม” เพื่อขบขันให้เห็นภาพความเคร่งครัดในวิถีปฏิบัติทางหลักศาสนาของคนบางกลุ่มคนในจังหวัดอาเจห์ ประเทศอินโดนีเซีย ที่นำไปสู่การเลือกลงโทษผู้ที่ถูกมองว่ากระทำความผิดอย่างรุนแรงโดยการ “เขียนตีหน้าผู้ชมน” ซึ่งเป็นใจความหลักที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ เพื่อแสดงให้เห็นการกระทำที่ขัดแย้งไปจากการกระทำของกลุ่มคนในพื้นที่อื่น ๆ โดยทั่วไป เพื่อเปิดมุมมองให้ผู้ชมได้มองเห็นถึงภาพวิถีปฏิบัติของกลุ่มคนที่เคร่งศาสนา ตลอดจนเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการนำเสนอ

2.2 การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข

การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข ในที่นี้หมายถึงการใช้โครงสร้างประโยคที่ประกอบด้วยส่วนที่เป็นเงื่อนไข และส่วนที่เป็นผลที่จะเกิดขึ้น เพื่อแสดงเหตุการณ์สมมติที่บอกให้ผู้ชมทราบว่าหากมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้น ก็จะมีเหตุการณ์ที่เป็นผลตามมา เพื่อเปิดมุมมองให้ผู้ชมได้รับรู้วิถีชีวิตของผู้คนในต่างประเทศ ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่ผู้คนโดยทั่วไปไม่เคยรับรู้ และทำให้ผู้ชมได้นึกคิดไปตามประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 13 “การมีชีวิตยืนยาวด้วยสุขภาพดีนับเป็นพรอันประเสริฐ และน่าปรารถนา หากไม่มีหนึ่งในปัญหาที่ทับซ้อนเข้ามา นั่นก็คืออัตราการเกิดที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน เมืองตุ๊กตา อ้างว้างร้างผู้คน |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP219, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข คือ “หากไม่มีหนึ่งในปัญหาที่ทับซ้อนเข้ามา นั่นก็คืออัตราการเกิดที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง” เพื่อแสดงให้เห็นเงื่อนไขที่ไม่เป็นจริงในปัจจุบัน โดยหากเงื่อนไขนี้เป็นจริง สิ่งที่เกิดขึ้นคือ “การมีชีวิตยืนยาวด้วยสุขภาพดี” จะเป็นสิ่งที่ “นับเป็นพรอันประเสริฐและน่าปรารถนา” ผู้ดำเนินรายการใช้ประโยคแสดงเงื่อนไขที่ไม่เป็นจริงในปัจจุบันในการสร้างภาพให้ผู้ชมเห็นถึงปัญหาของอัตราการเกิดของทารกที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นเงื่อนไขหลักที่ทำให้เหตุการณ์ “การมีชีวิตยืนยาวด้วยสุขภาพดีนับเป็นพรอันประเสริฐและน่าปรารถนา” กลายเป็นสิ่งที่ไม่เป็นจริง เพื่อเปิดมุมมองให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างประชากรที่มีเด็กทารกเกิดน้อยลงเรื่อย ๆ จนส่งผลกระทบต่อโครงสร้างสังคมที่จะทำให้สังคมทั่วโลกกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ ขาดอัตรากำลังคนวัยแรงงาน และทารกเกิดใหม่มีจำนวนลดน้อยลง โดยปัญหาดังกล่าวสามารถเห็นได้ชัดเจนในสังคมของประเทศญี่ปุ่น ตลอดจนทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการเลือกมานำเสนอ คือภาพปัญหาโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้การมีชีวิตยืนยาวด้วยสุขภาพดีเป็นสิ่งที่ผู้คนบางกลุ่มอาจไม่ปรารถนา

2.3 การใช้รูปประโยคแสดงการเป็นผู้ถูกกระทำแบบซ้ำ ๆ

การใช้รูปประโยคแสดงการเป็นผู้ถูกกระทำแบบซ้ำ ๆ ในที่นี้หมายถึงการใช้โครงสร้างประโยคที่มีการซ้ำกริยานุเคราะห์ คือคำว่า “ถูก” ในหลายตำแหน่งของประโยค เพื่อขบเน้นความหมายให้เห็นภาพการถูกกระทำของกลุ่มคนที่ถูกกดทับหรือถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคม ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 14 “รายงานจากหลายสำนักข่าวต่างประเทศระบุว่าตำรวจเซเนียจับกุมบุคคลที่เข้าข่ายว่าน่าจะเป็นเกย์ไปคุมขังยังค่ายลับในเมืองอาร์กุน พวกเขาถูกทรมานให้สารภาพว่าเป็นเกย์และถูกบังคับให้ลิสต์รายชื่อของเกย์คนอื่น ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ไปจับกุมเพิ่มเติม ตัวเลขเหยื่อที่ถูกกล่าวหาและรุมทำร้ายยังไม่ทราบแน่ชัด แต่เชื่อว่ายังมีถึงหลักร้อย และมีบางส่วนที่เสียชีวิตไปแล้ว”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน เพศทางเลือกในดินแดนที่ไม่มีใครต้องการ | ร้อยเรื่องรอบโลก EP185, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้รูปประโยคแสดงการเป็นผู้ถูกกระทำ คือคำว่า “ถูก” ในหลายตำแหน่งของประโยค เพื่อขับเน้นภาพการเป็นผู้ถูกกระทำของเพศทางเลือก ได้แก่ “ถูกทรมานให้สารภาพว่าเป็นเกย์” “ถูกบังคับให้ลิสต์รายชื่อของเกย์คนอื่น ๆ” และ “ถูกกล่าวหาและรุมทำร้าย” เพื่อเน้นย้ำให้ผู้ชมเห็นภาพการถูกกระทำอย่างไม่เป็นธรรมของกลุ่มคนที่เป็นเพศทางเลือก ตลอดจนทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเห็นใจเพศทางเลือกที่เผชิญกับการถูกเลือกปฏิบัติและถูกกระทำให้เกิดความทุกข์จากกลุ่มคนที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพศทางเลือก

2.4 การใช้รูปประโยคแสดงการซ้ำความ

การใช้รูปประโยคแสดงการซ้ำความ ในที่นี้หมายถึงการเลือกใช้โครงสร้างประโยคที่มีการซ้ำคำในหลายตำแหน่งของประโยค เพื่อทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ ตลอดจนทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นของเรื่องราวที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนออย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 15 “สลิดาทำงานที่โซนากาจิม่าแล้ว 15 ปี ในช่วง 10 ปีแรกเธอมีลูกค้าสินละประมาณ 15-20 คน ในช่วงเวลานั้นลูกค้า 1 คนน่าจะจ่ายประมาณ 150 บาท ถึง 300 บาท เป็นรายได้ที่มากอยู่ แต่เงินทั้งหมดถูกมาตามเก็บไว้ สลิดาไม่เคยได้เห็นเงิน

ที่เป็นน้ำพักน้ำแรงของตัวเองเลยจนกระทั่งธนาคารแห่งหนึ่งเปิดตัวขึ้น เป็นธนาคารของ โสเภณี จัดตั้งโดย โสเภณี และให้บริการเพื่อ โสเภณี เท่านั้น”

(กรรณา บัวคำศรี ตอน ธนาคารโสเภณี |

ร้อยเรื่องรอบโลก EP225, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้รูปประโยคแสดงการซ้ำความ ด้วยการซ้ำคำว่า “โสเภณี” ในหลายตำแหน่งของประโยค เพื่อแสดงให้เห็นภาพของผู้ค้าบริการทางเพศ ที่ถูกเลือกปฏิบัติและถูกเอารัดเอาเปรียบทางด้านการเงิน จนทำให้ไม่สามารถเก็บเงิน เพื่อเป็นของตัวเองได้ ผู้ค้าบริการทางเพศกลุ่มหนึ่งจึงเลือกจัดตั้งธนาคารสำหรับผู้ค้าบริการทางเพศขึ้นมา เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ค้าบริการทางเพศในประเทศอินเดีย ที่ถูกเลือกปฏิบัติและถูกเอารัดเอาเปรียบทางด้านการเงิน การเน้นคำว่า “โสเภณี” แสดงให้เห็นว่าการจัดตั้งธนาคารดังกล่าวเกิดขึ้นมาจากความต้องการปกป้องสิทธิของผู้ค้าบริการทางเพศซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ถูกกดทับทางสังคม เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้มักไม่มีโอกาส เข้าไปใช้บริการของธนาคารทั่วไปได้ เพราะพวกเขาจะถูกเลือกปฏิบัติ อีกทั้งการเก็บเงิน ไว้กับผู้ดูแลหรือที่เรียกว่า “มาตาม” ก็มักถูกเอารัดเอาเปรียบ การเน้นย้ำคำว่า “โสเภณี” จึงเป็นการสร้างภาพให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดตั้งธนาคารเพื่อผู้ค้าบริการทางเพศ

2.5 การใช้รูปประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลกัน

การใช้รูปประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลกัน ในที่นี้หมายถึงการใช้โครงสร้างประโยค ที่มีเนื้อความเป็นเหตุเป็นผลกัน โดยมีคำเชื่อมแสดงเนื้อความเป็นเหตุเป็นผลกันปรากฏอยู่ เพื่อให้ทราบว่ามีประโยคหนึ่งที่ใช้ในการบอกเหตุ และอีกประโยคหนึ่งที่ใช้ในการบอกผล ซึ่งประโยคทั้งสองประโยคมีความเป็นเหตุและผลที่สอดคล้องกัน เพื่อทำให้ผู้ชมได้ มองเห็นภาพและรับรู้ถึงสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งขึ้นมา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 16 “เมื่อพ่อแม่ที่มีรายได้ต่อวันเพียงน้อยนิดไม่อาจซื้อหาหนังสือหรืออุปกรณ์การเรียนให้กับลูกได้ ภาพที่เห็นจนจินตาคือเด็ก ๆ ขวียปชีในชุดมอซอว์งเล่นอยู่รอบ ๆ บ้านที่สร้างขึ้นแบบเรียบง่ายด้วยไม้”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน คนไร้สัญชาติ ไร้แผ่นดิน |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP173, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้รูปประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลกัน โดยมีประโยคแสดงเหตุ คือ “พ่อแม่ที่มีรายได้ต่อวันเพียงน้อยนิดไม่อาจซื้อหาหนังสือหรืออุปกรณ์การเรียนให้กับลูกได้” เพื่อแสดงให้เห็นภาพสาเหตุที่ทำให้เด็กขวียปชีไม่ได้เรียนหนังสือและประโยคแสดงผลที่ตามมา คือ “เด็ก ๆ ขวียปชีในชุดมอซอว์งเล่นอยู่รอบ ๆ บ้านที่สร้างขึ้นแบบเรียบง่ายด้วยไม้” เพื่อแสดงผลของเหตุการณ์ โดยมีคำเชื่อมแสดงเนื้อความเป็นเหตุเป็นผลกัน คือคำว่า “เมื่อ” และคำว่า “คือ” การใช้รูปประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลกันดังกล่าวทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพความแร้นแค้นของขวียปชี ซึ่งมีสภาพชีวิตที่ขัดสนจนไม่สามารถให้การสนับสนุนลูกเพื่อให้ได้เรียนหนังสือและมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ “ภาพที่เห็นจนจินตาคือ” จึงเป็นภาพที่ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเห็นใจขวียปชีที่เผชิญกับความยากลำบากในชีวิต และเปิดมุมมองให้ผู้ชมได้รับรู้ว่ากลุ่มคนไร้สัญชาติเป็นกลุ่มคนที่ถูกเลือกปฏิบัติจากคนในสังคมบางกลุ่ม ผ่านมุมมองของผู้ดำเนินรายการที่ต้องการนำเสนอสารมายังผู้ชม

3. การให้รายละเอียด

การให้รายละเอียด ในที่นี้หมายถึงการที่ผู้ดำเนินรายการอธิบายรายละเอียดของฉาก ซึ่งในที่นี้หมายถึงสถานที่ เวลา หรือบรรยากาศที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น เพื่อให้ผู้ชมมองเห็นภาพเหมือนได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 17 “ชั้นเรียนเล็ก ๆ ในเรือนจำจังหวัดขลาเตนังโก ทางตอนเหนือของประเทศเอลซัลวาดอร์ แออัดยัดเยียด กลิ่นเหม็นโคล ความอู่ ๆ จากโอหยาใจ

ชายฉกรรจ์ที่อยู่ในนี้มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือรอยสักตัวอักษร ตัวเลข ไม้กางเขน หรือ ใบหน้าคนปรากฏอยู่บนทุกส่วนของร่างกายตั้งแต่หน้าผากไปจนถึงหน้าแข้ง และก็เป็น รอยน้ำหมึกที่ติดแน่นบนผิวหนังนี้เองที่ทำให้พวกเขาถูกตามจับและมาลงเอยที่คุุณนี้”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน อุปสรรคและอันตราย จากร่องรอยของอดีต |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP155, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการอธิบายรายละเอียดของเหตุการณ์ คือชั้นเรียน เล็ก ๆ ในเรือนจำจังหวัดชลบุรีทางตอนเหนือของประเทศเอลซัลวาดอร์ เพื่อแสดงให้เห็นภาพของนักโทษในเรือนจำที่มีรอยสัก ซึ่งเป็นเครื่องหมายที่บ่งบอก การกระทำความผิด จนนำไปสู่การถูกจับกุม การอธิบายรายละเอียดของเหตุการณ์ ดังกล่าวทำให้ผู้ชมได้รับรู้และมองเห็นภาพบรรยากาศความแออัดของสถานที่ดังกล่าว อย่างชัดเจนเสมือนได้อยู่ร่วมในเหตุการณ์

4. การอ้างถึงโดยใช้คำแสดงความเป็นพวกเขาพวกเรา

การอ้างถึงโดยใช้คำแสดงความเป็นพวกเขาพวกเรา ในที่นี้หมายถึงการที่ ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำสรรพนามที่แสดงภาพของกลุ่มคนที่แตกต่างไปจากคนทั่วไป ในสังคม โดยใช้คำว่า “พวกเขา” หรือ “พวกเขา” ในการขบเน้นภาพของการเป็นกลุ่มคน ที่มีความแตกต่าง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 18 “ในจำนวนผู้ลี้ภัยที่มาใหม่กว่าหกแสนคน มากกว่าครึ่งเป็น ผู้หญิง ในสังคมที่ผู้หญิงมีสถานะแค่สมบัติอย่างหนึ่งของครอบครัวเมื่อยังเด็กและของสามี เมื่อแต่งงาน พวกเขาจึงอยู่ล่างและต่ำที่สุด พวกเขามีสิทธิเลือกทางชีวิตได้น้อยนัก และยิ่งน้อยลงไปอีกเมื่อต้องอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน เสียงแห่งความเจ็บปวดที่ไม่มีใครได้ยิน |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP167, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้คำว่า “พวกเธอ” เพื่อแทนกลุ่มผู้ลี้ภัยเพศหญิงชาวโรฮิงญา เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ลี้ภัยเพศหญิงชาวโรฮิงญาเป็นกลุ่มคนที่ถูกกดขี่ทางสังคม และเน้นย้ำให้เห็นภาพของผู้ลี้ภัยเพศหญิงชาวโรฮิงญาที่มีสภาพชีวิตที่ยากลำบากกว่ากลุ่มคนอื่น ๆ ในสังคม

5. การใช้อุปลักษณ์

การใช้อุปลักษณ์ เป็นการเปรียบเทียบความเหมือนกันของสิ่งสองสิ่ง โดยทั้งสองสิ่งต้องเป็นสมาชิกต่างกลุ่มความหมายกัน สิ่งที่น่ามาเปรียบเรียกว่า “แบบเปรียบ” ส่วนสิ่งที่เป็นเป้าหมายที่ผู้พูดต้องการกล่าวถึงเรียกว่า “สิ่งที่ถูกเปรียบ” (Lakoff & Johnson, 1980; Saeed, 1997 อ้างถึงใน ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555, น. 105) การใช้อุปลักษณ์เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การสื่อสารของรายการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ คือการทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพที่ผู้ดำเนินรายการต้องการสื่ออย่างชัดเจนจากการเปรียบเทียบ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 19 “ในสายตาของใครหลายคน เพศทางเลือกคือคนป่วยที่ต้องได้รับการรักษา คือคนผิวนิรรมชาติที่ต้องได้รับทลงโทษ”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน เพศทางเลือกในดินแดนที่ไม่มีใครต้องการ | ร้อยเรื่องรอบโลก EP185, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้อุปลักษณ์ในการเปรียบเทียบ โดยนำสิ่งที่ถูกเปรียบคือ “เพศทางเลือก” มาเปรียบกับแบบเปรียบคือ “คนป่วย” และ “คนที่กระทำความผิด” เพื่อแสดงภาพการเปรียบเทียบเพศทางเลือกในแง่ลบ เนื่องจาก “คนป่วย” เป็นกลุ่มคนที่ต้องได้รับการดูแลรักษา และ “คนที่กระทำความผิด” เป็นกลุ่มคนที่ต้องได้รับโทษจากการกระทำของตัวเอง การเปรียบเทียบภาพของเพศทางเลือกในแง่ลบจึงเป็นการเน้นย้ำให้เห็นถึงการไม่เป็นที่ยอมรับของเพศทางเลือก ซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศที่ผู้คนบางกลุ่มยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพศทางเลือก การใช้อุปลักษณ์ดังกล่าวจึงทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพการถูกเลือกปฏิบัติของเพศทางเลือก

6. การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์

การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ ในที่นี้หมายถึงการใช้ถ้อยคำแสดงการถามที่ไม่ได้มุ่งหาคำตอบจากผู้ชม แต่เป็นการถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้ชมนึกคิดหรือเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นคำถามที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 20 “เมื่อพ่อแม่ที่มีรายได้ต่อวันเพียงน้อยนิดไม่อาจซื้อหาหนังสือหรืออุปกรณ์การเรียนให้กับลูกได้ ภาพที่เห็นจนชินตาคือเด็ก ๆ ขววยิบซีในชุดมอขอวิ่งเล่นอยู่รอบ ๆ บ้านที่สร้างขึ้นแบบเรียบง่ายด้วยไม้ ชีวิตจะดีขึ้นได้อย่างไรหากยังไร้การศึกษา”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน คนไร้สัญชาติ ไร้แผ่นดิน |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP173, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้คำถามว่า “ชีวิตจะดีขึ้นได้อย่างไรหากยังไร้การศึกษา” เพื่อให้ผู้ชมนึกคิดและจินตนาการถึงภาพปัญหาความยากจนและการขาดโอกาสทางการศึกษา ตลอดจนทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับสาระที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ คือการเน้นย้ำให้เห็นภาพความสิ้นหวังในการมีชีวิตที่ดีของผู้ลี้ภัยขววยิบซี โดยตั้งคำถามเพื่อข้บเน้นให้ผู้ชมมองเห็นภาพกลุ่มคนที่มีฐานะยากจนและไม่มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษา ซึ่งทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ขาดโอกาสที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

7. การให้ข้อมูลด้วยตัวเลข

การให้ข้อมูลด้วยตัวเลข ในที่นี้หมายถึงการที่ผู้ดำเนินรายการเลือกนำเสนอข้อมูลที่เป็นตัวเลขในการอธิบายรายละเอียดของเรื่องราว เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงในเชิงประจักษ์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 21 “การปะทะระหว่างกองกำลังพิทักษ์สันติภาพร่วมกับทหารคาซัคฯ และกลุ่มผู้ประท้วงดำเนินอยู่ 2-3 วัน ก่อนจะลงเอยด้วยการที่ผู้ชุมนุมถูกสลาย

มีผู้เสียชีวิตได้รับการยืนยันทั้งสิ้น 164 ราย ในจำนวนนี้เป็นเด็ก 3 ราย ผู้บาดเจ็บอีกหลายพันคน และประชาชนถูกจับกุมอีกประมาณ 8,000 คน”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน รหัสเซีย-คาซัคฯ เพื่อนรักบนผลประโยชน์ |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP147, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการเลือกให้การให้ข้อมูลด้วยตัวเลขในการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์สงครามที่เกิดขึ้นในประเทศคาซัคสถาน โดยการกล่าวถึงจำนวนของวันที่เกิดการปะทะหรือต่อสู้กัน และมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนของผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต ตลอดจนผู้ที่ถูกจับกุมจากเหตุการณ์ดังกล่าว เพื่อให้ผู้ชมได้ทราบถึงข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ และมองเห็นภาพความสูญเสียที่เกิดจากเหตุการณ์สงครามได้อย่างเด่นชัดขึ้น

8. การให้ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบ

การให้ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบ ในที่นี้หมายถึงการที่ผู้ดำเนินรายการเลือกนำเสนอข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบในการแสดงภาพของสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบให้เด่นชัดขึ้น เพื่อให้ความรู้และทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพประเด็นของเรื่องราวในเชิงเปรียบเทียบ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 22 “สิงคโปร์มีขนาดเล็กประมาณครึ่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน เมืองสี่เหลี่ยม ติดต่อกัน ติดต่อกัน |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP161, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการให้ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบ โดยการเสนอภาพขนาดพื้นที่ของประเทศสิงคโปร์ ด้วยการเปรียบเทียบกับขนาดพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร เมืองหลวงของประเทศไทยซึ่งเป็นข้อมูลให้ผู้ชมคุ้นเคย เพื่อให้ผู้ชมรับรู้และมองเห็น

ภาพขนาดพื้นที่ของประเทศสิงคโปร์ที่มีขนาดประมาณ “ครึ่งหนึ่ง” ของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนได้รับความรู้จากการให้ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบ

9. การใช้มูลบท

การใช้มูลบท หมายถึง การใช้รูปภาพที่สื่อความเชื่อที่มีอยู่ก่อนบางประการ หรือสมมติฐานเบื้องต้นที่มีอยู่ก่อนโดยไม่จำเป็นต้องเอ่ยถึงความเชื่อหรือสมมติฐานนั้น โดยตรง (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2555, น. 64) โดยใช้ถ้อยคำที่สื่อมูลบท เพื่อช่วยแนะความในปริเฉทให้เห็นถึงความคิดหรือมุมมองของผู้ดำเนินรายการที่มีต่อเรื่องราวที่น่าเสนอ ซึ่งมีอยู่ก่อนแล้ว ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 23 “หลังจากตัดท่อน้ำเลี้ยงของแก๊ง ขั้นตอนต่อไปคือการพัฒนา ฟันฟุชุมชนและการศึกษา เป้าหมายคือให้เด็ก ๆ ได้มีโอกาสเห็นอนาคตของตัวเองในที่ ที่ควรจะเป็น ไม่ว่าจะเป็นครู หมอ นักธุรกิจ โปรแกรมเมอร์ ไม่ใช่ฝันได้เพียงแคเป็น สมาชิกแก๊งอย่างที่เคยเป็นมา”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน อุปสรรคและอันตราย จากร่องรอยของอดีต | ร้อยเรื่องรอบโลก EP155, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้ถ้อยคำที่สื่อมูลบทคือ “อย่างที่เคยเป็นมา” เพื่อแนะความให้เห็นถึงความเชื่อหรือสมมติฐานของผู้ดำเนินรายการที่มีอยู่ก่อนที่ว่า เด็ก ๆ ในประเทศเอลซัลวาดอร์ซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มักเลือกเป็นสมาชิกของแก๊ง อาชญากรเมื่อเติบโตขึ้น เนื่องจากปัญหาความยากจนและการขาดการศึกษาเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้พวกเขาไม่มีโอกาสในการมีอนาคตที่ดี การใช้มูลบทดังกล่าวทำให้ผู้ชมถูกคิด และเกิดความรู้สึกร่วมไปกับการนำเสนอความคิดหรือมุมมองของผู้ดำเนินรายการที่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาคความยากจนและการขาดการศึกษา

10. การใช้ถ้อยคำแสดงทัศนภาวะ

การใช้ถ้อยคำแสดงทัศนภาวะ หมายถึง การกล่าวถ้อยคำแสดงทัศนะของผู้ส่งสารที่เกี่ยวข้องกับความแน่นอนหรือความไม่แน่นอน ความเป็นไปได้หรือความเป็นไปไม่ได้ หรือคำอื่น ๆ ที่แสดงทัศนะของผู้พูดเกี่ยวกับความเป็นจริง ตลอดจนภาวะหน้าที่การอนุญาต และการห้าม (Cruse, 2006) ฮาลิเดย์และเวอร์ชูเรน (Halliday, 1994; Verschueren, 1999 อ้างถึงใน Fairclough, 2003, p. 165) กล่าวว่าไว้ว่า การใช้ถ้อยคำแสดงทัศนภาวะเป็นวิธีการแสดงความเห็นของผู้พูดที่ต้องการสื่อความเป็นไปได้ หรือความจำเป็นในการกล่าวถ้อยคำของผู้ส่งสาร ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 24 “สิ่งก่อสร้างทุกอย่างสร้างขึ้นเพื่อเอื้อกับการมีอยู่ของต้นไม้สำหรับสิ่งโคปรต้นไม้เป็นของล้ำค่าทั้งต่อร่างกาย จิตวิญญาณ และเศรษฐกิจ สมควรอย่างยิ่งที่พวกมันจะได้รับการปกป้องคุ้มครอง ดูแลเอาใจใส่ แล้วเยียวยาให้มีชีวิตอยู่ตราบนานเท่านาน”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน เมืองสีเขียว ดิ่ตอปอด ดิ่ตอใจ | ร้อยเรื่องรอบโลก EP161, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้ถ้อยคำแสดงทัศนภาวะ คือ “สมควรอย่างยิ่ง” เพื่อสื่อความคิดเห็นของผู้ดำเนินรายการ ในลักษณะของการบอกความจำเป็น การใช้คำว่า “สมควรอย่างยิ่ง” เป็นการแนะนำให้ทราบว่าเป็นที่ผู้ดำเนินรายการนำเสนอเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้ชมฉุกคิดถึงการให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาต้นไม้ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อมนุษย์

11. การอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

การอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ในที่นี้หมายถึงการยกแหล่งข้อมูลที่ผู้คนโดยทั่วไปเห็นว่ามีที่น่าเชื่อถือมากกล่าวถึง เพื่อสนับสนุนให้เรื่องราวที่ผู้ดำเนินรายการเลือกมานำเสนอเป็นข้อเท็จจริงที่มีความเป็นไปได้และน่าเชื่อถือ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 25 “รายงานจาก Research and markets เมื่อปี 2020 ระบุว่า อัตราการเติบโตของตลาดการให้บริการศูนย์ข้อมูลเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จากสถานการณ์โควิด-19 เสริมด้วยปัจจัยหนุนอย่างความต้องการเข้าถึงข้อมูล สมาร์ทโฟน และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง กระตุ้นให้หลายองค์กรรับเอาเทคโนโลยีเหล่านี้มาช่วยในการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน สิ้นสุดยุคออฟฟิศ? เมื่อโควิดเปลี่ยนวิถีการทำงาน | ร้อยเรื่องรอบโลก EP145, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการมีการอ้างถึงแหล่งข้อมูล คือ “รายงานจาก Research and markets เมื่อปี 2020” เพื่อนำมาใช้ในการสนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับการเติบโตของตลาดการให้บริการศูนย์ข้อมูลที่มีสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว

12. การอ้างมุมมองของผู้อื่น

การอ้างมุมมองของผู้อื่น ในที่นี้หมายถึงการกล่าวถึงมุมมองของบุคคลอื่น ซึ่งไม่ใช่มุมมองของผู้ดำเนินรายการ เพื่อสนับสนุนข้อมูลที่ผู้ดำเนินรายการเลือกมานำเสนอ และทำให้ผู้ชมได้เห็นมุมมองของเรื่องที่นำเสนออย่างหลากหลาย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 26 “นักวิชาการบางส่วนให้ความเห็นว่าประธานาธิบดีปูตินกลัวปรากฏการณ์โดมิโนจากการปฏิวัติ และคิดว่าหากรัสเซียไม่เข้าแทรกแซงและปล่อยให้มีการประท้วงลุกลามบานปลาย สิ่งนี้จะเป็นแรงบันดาลใจให้ชาวรัสเซียลุกขึ้นมาต่อต้านเขา”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน รัสเซีย-คาซัคฯ เพื่อนรักบนผลประโยชน์ | ร้อยเรื่องรอบโลก EP147, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการอ้างมุมมองของนักวิชาการบางส่วนที่ทำให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ประธานาธิบดีปูติน ผู้นำประเทศรัสเซีย เลือกส่งทหารชาวรัสเซียเข้าไปช่วยเหลือรัฐบาลของประเทศคาซัคสถานในการปราบปรามกลุ่มผู้ชุมนุม ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในประเทศคาซัคสถาน เพื่อสนับสนุนข้อมูลที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอให้ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้ประเทศรัสเซียเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อสงครามในประเทศคาซัคสถาน ตลอดจนทำให้ผู้ชมได้เห็นถึงมุมมองของนักวิชาการบางส่วนที่มีต่อเรื่องราวที่เกิดขึ้นในประเทศคาซัคสถาน ซึ่งมีรัฐบาลของประเทศรัสเซียเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง

13. การใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ

การใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ในที่นี้หมายถึงการใช้ผู้ดำเนินรายการใช้สำนวนภาษาในการนำเสนอข้อมูลด้วยการใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ เพื่อเน้นย้ำลักษณะของความเป็นสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศให้เด่นชัดขึ้น

จากการศึกษาพบว่ารายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องราวรอบโลก” ในช่องยูทูป “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” มีการนำเสนอเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เป็นประเด็นทางสังคมหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องมาจากข่าวซึ่งเกิดขึ้นในต่างประเทศ โดยการลงพื้นที่ไปเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงสัมภาษณ์ผู้คนที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์จริง และนำข้อมูลที่ได้มานำเสนอในรูปแบบของรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ เพราะฉะนั้นในการนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ในรายการ ผู้ดำเนินรายการจึงมีการคงไว้ซึ่งความเป็นสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ เพื่อให้มี “กลิ่นอาย” หรือเน้นย้ำลักษณะของความเป็นสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ ด้วยการเลือกใช้สำนวนภาษาต่างประเทศที่มีลักษณะคล้ายกับการแปลถ้อยคำจากภาษาต่างประเทศมาเป็นภาษาไทยในบางประโยค ดังรายละเอียดต่อไปนี้

13.1 การใช้คำว่า “มัน”

การใช้คำว่า “มัน” ในภาษาอังกฤษ มักใช้เป็นคำสรรพนามแทนสัตว์ สิ่งของ และสถานที่ เช่น I Like this house. It is the place where I was born. ใช้เกี่ยวกับ อากาศ ระยะทาง หรือเวลา เช่น It’s so hot in here. ใช้เป็นประธานของ Verb to be เช่น It’s no necessary that you protest every time I say something. ใช้ใน สำนวนประโยคแบบ passive voice เช่น It is said that she has moved to Bangkok since last year. ฯลฯ จะเห็นว่า คำว่า “มัน” ในภาษาอังกฤษไม่ได้ใช้เพียง การกล่าวแทนสัตว์ สิ่งของ และสถานที่เท่านั้น แต่ยังสามารถใช้ในรูปประโยคแบบ อื่น ๆ ได้ การใช้คำว่า “มัน” จึงเป็นลักษณะหนึ่งของการนำสำนวนภาษาต่างประเทศ มาใช้เพื่อเน้นย้ำลักษณะของความเป็นสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 27 “ความปลอดภัยนั้นมีค่าใช้จ่าย มันแลกด้วยการขาดอิสระเพราะ ต้องทำตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน “เกล้ง” ถิ่นโสเภณี พื้นที่ของธุรกิจสีเทา | ร้อยเรื่องรอบโลก EP181, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำว่า “มัน” เป็นคำสรรพนามเรียกแทน สิ่งที่เป็นนามธรรม คือ “ความปลอดภัย” เพื่อเน้นย้ำลักษณะของความเป็นสารคดีเชิงข่าว ต่างประเทศ

13.2 การใช้คำว่า “ถูก” ในความหมายทั่วไป

จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าผู้ดำเนินรายการใช้คำว่า “ถูก” ในการแสดงความหมายที่เป็นกลาง เพื่อเน้นย้ำให้เห็นลักษณะของความเป็นสารคดีเชิงข่าว ต่างประเทศ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 28 “หน้าตุ๋มมีชายในเสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาวและกางเกงสแล็กสีเข้ม ชายเสื้อถูกเก็บไว้ในกางเกงเรียบร้อย พร้อมคาดด้วยเข็มขัดสีดำ ผมเฝ้ามันดำลึกลับ

หมวดตกตำเหนื่อริมฝีปาก แวนตาคู่หนา สเตโทสโกป (stethoscope) ที่คล้องคออยู่
ดูน่าเสียมใสอย่างยิ่ง”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน หมอควัก? นักจ่ายยาครอบจักรวาลที่อินเดีย |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP231, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำว่า “ถูก” ได้แก่ “ขายเสื้อถูกเก็บเข้าใน
กางเกงเรียบร้อย” ในการแสดงความหมายที่เป็นกลาง เพื่อเน้นย้ำลักษณะความเป็นสารคดี
เชิงข่าวต่างประเทศ

13.3 การใช้รูปประโยคแบบ Not only...but also เพื่อเน้นย้ำความหมาย ของประโยค

จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่า ผู้ดำเนินรายการใช้รูปประโยคแบบ Not only...but
also เพื่อเน้นย้ำความหมายของประโยคและทำให้ผู้ชมเห็นภาพความสอดคล้องกันของ
เหตุการณ์สองเหตุการณ์ที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ ตลอดจนแสดงให้เห็นถึง
ความเป็นรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศที่มีการใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ
ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 29 “ทุก ๆ ปีคนชอบขับรถเร็วทั่วโลกมุ่งหน้ามาที่นี่เพียงเพื่อได้ขับ
รถบนถนนที่ดีที่สุดในโลก เพราะอโศบาห์นไม่ใช่แค่ถนน ไม่ใช่แค่ทางหลวงพิเศษ แต่มัน
คือหนึ่งในเอกลักษณ์และความภูมิใจของชาวเยอรมัน”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน อโศบาห์น ถนนในฝันของคนรักความเร็ว 1 |
ร้อยเรื่องรอบโลก EP151, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการใช้รูปแบบ Not only...but also คือ “ไม่ใช่แค่ ไม่ใช่แค่...แต่มันคือ” เพื่อเน้นย้ำความหมายให้เห็นความสำคัญของถนน ออโตบาห์น และแสดงความเป็นรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ

13.4 การเรียงลำดับคำที่เน้นความหมายของคำนามซึ่งไม่มีชีวิตให้เสมือนมีชีวิต

จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าผู้ดำเนินการเรียงลำดับคำที่เน้นความหมายของคำนามซึ่งไม่มีชีวิตให้เสมือนมีชีวิต ในลักษณะคล้ายสำนวนภาษาต่างประเทศ เพื่อขับเน้นความหมายของคำนามที่ขึ้นต้นประโยคให้มีความเด่นชัดขึ้น และเน้นย้ำลักษณะของความเป็นสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 30 “ความช่วยเหลือไปถึงแล้ว แต่สัตว์ที่น่าสงสารเหล่านี้ไม่ใช่กลุ่มสุดท้าย トラบไคที่สงครามความขัดแย้งยังคงเกิดขึ้น”

(กรุณา บัวคำศรี ตอน ชีวิตสัตว์ท่ามกลางสงคราม |

ร้อยเรื่องรอบโลก EP171, 2565)

จากตัวอย่าง ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้การเรียงลำดับคำที่เน้นความหมายของคำนามซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตให้เสมือนมีชีวิต เพื่อให้ความหมายของคำว่า “ความช่วยเหลือไปถึงแล้ว” มีความเด่นชัดมากขึ้น และทำให้เห็นลักษณะของความเป็นสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาทวิวิธีทางภาษาของรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูป “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปทวิวิธีทางภาษาที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารได้ ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 กลวิธีทางภาษาที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

กลวิธีทางภาษา	วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร
1. การใช้คำศัพท์ 1.1 การใช้คำหลักเพื่อขบขันเน้นความหมายด้านใดด้านหนึ่ง 1.2 การใช้คำขยายที่ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมหรือทำให้เห็นภาพ 1.3 การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่องกัน 1.4 การใช้คำศัพท์แบบคู่ตรงข้าม 1.5 การใช้คำศัพท์ที่มีเสียงสัมผัสกัน 1.6 การใช้คำศัพท์สำนวนที่สร้างขึ้นใหม่	ทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพตามที่คุณดำเนินรายการต้องการนำเสนอ และเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่คุณดำเนินรายการต้องการนำเสนอ
2. การใช้รูปประโยคแบบต่าง ๆ 2.1 การใช้รูปประโยคแสดงความขัดแย้ง 2.2 การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข 2.3 การใช้รูปประโยคแสดงการเป็นผู้ถูกกระทำแบบซ้ำ ๆ 2.4 การใช้รูปประโยคแสดงการซ้ำความ 2.5 การใช้รูปประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลกัน	ทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพตามที่คุณดำเนินรายการต้องการนำเสนอ เกิดความรู้สึกร่วม และเข้าใจประเด็นของเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอได้อย่างชัดเจน
3. การให้รายละเอียด	ทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพเสมือนได้อยู่ร่วมในเหตุการณ์

กลวิธีทางภาษา	วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร
4. การอ้างถึงโดยใช้คำแสดงความเป็นพวกเขาพวกเรา	เน้นย้ำให้เห็นว่ากลุ่มคนที่รายการต้องการนำเสนอแตกต่างจากคนทั่วไปในสังคม
5. การใช้อุปลักษณ์	ทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพที่ต้องการสื่ออย่างชัดเจนจากการเปรียบเทียบ
6. การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์	ทำให้ผู้ชมฉุกคิดและเกิดความรู้สึกสับสนไปกับประเด็นคำถามที่ผู้ดำเนินรายการต้องการเสนอ
7. การให้ข้อมูลด้วยตัวเลข	นำเสนอข้อเท็จจริงในเชิงประจักษ์
8. การให้ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบ	ให้ความรู้ และทำให้มองเห็นภาพในเชิงเปรียบเทียบ
9. การใช้มูลบท	แนะความในปริเฉทและนำเสนอความคิดหรือมุมมองต่อเรื่องที่มีอยู่ก่อนแล้ว และจงใจให้ผู้ชมฉุกคิด ตลอดจนเกิดความรู้สึกสับสนไปกับการนำเสนอความคิดหรือมุมมองของผู้ดำเนินรายการ
10. การใช้ถ้อยคำแสดงทัศนภาวะ	ทำให้ผู้ชมฉุกคิดไปในแนวทางที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ
11. การอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ	สนับสนุนให้เรื่องราวน่าเชื่อถือ
12. การอ้างมุมมองของผู้อื่น	สนับสนุนข้อมูลที่ผู้ดำเนินรายการเลือกมานำเสนอ และทำให้ผู้ชมเห็นมุมมองของเรื่องที่น่าเสนออย่างหลากหลาย

กลวิธีทางภาษา	วัตถุประสงค์ในการสื่อสาร
13. การใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ	เน้นย้ำลักษณะของความเป็นสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ และนำเสนอลีลาทางภาษาที่เป็นจุดเด่นของผู้ดำเนินรายการ

จากตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากลวิธีทางภาษาในรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูป “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” ที่ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร มีทั้งหมด 13 กลวิธีหลักดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การใช้คำศัพท์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ชมมองเห็นภาพตามที่คุณดำเนินรายการต้องการนำเสนอ และเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่คุณดำเนินรายการต้องการนำเสนอ จากการศึกษาพบว่าผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำศัพท์แบ่งออกเป็น 6 กลวิธีย่อยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การใช้คำหลักเพื่อขบเน้นความหมายด้านใดด้านหนึ่ง ผู้วิจัยพบว่าผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำหลักในการขบเน้นความหมายของภาพกลุ่มคนที่ถูกกดทับหรือถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคม ภาพความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับคนบางกลุ่มในสังคม ในการเปิดมุมมองให้ผู้ชมได้รับรู้รายละเอียดเกี่ยวกับชีวิตของผู้คนที่อยู่ในต่างประเทศ และเลือกใช้คำที่สื่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้ดำเนินรายการ เพื่อให้ผู้ชมเกิดจินตนาการและมองเห็นภาพตลอดจนเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่คุณดำเนินรายการนำเสนอ

1.2 การใช้คำขยายที่ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมหรือทำให้เห็นภาพ จากการศึกษาพบว่า ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำขยายที่ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับเหตุการณ์ที่คุณดำเนินรายการนำเสนอ ตลอดจนขบเน้นให้ผู้ชมมองเห็นภาพชีวิตของผู้คนในมุมที่ผู้คนโดยทั่วไปอาจไม่เคยรับรู้มาก่อน เพื่อให้ผู้ชมเกิดจินตนาการและมองเห็น

ภาพที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ ตลอดจนเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการนำเสนอ

1.3 การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่องกัน จากการศึกษาพบว่า ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่องในประโยค เพื่อเน้นย้ำให้ผู้ชมมองเห็นภาพตามที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ และเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นของเรื่องราว

1.4 การใช้คำศัพท์แบบคู่ตรงข้าม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกัน ในการเน้นย้ำให้เห็นภาพความแตกต่างเกี่ยวกับความเชื่อของผู้คน รวมถึงภาพความไม่เท่าเทียมกันในสังคม เพื่อให้ผู้ชมมองเห็นภาพตามที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ และเกิดความรู้สึกร่วมไปกับภาพความแตกต่างของสิ่งสองสิ่ง

1.5 การใช้คำศัพท์ที่มีเสียงสัมผัสกัน ผู้วิจัยพบว่า ผู้ดำเนินรายการใช้คำศัพท์ที่มีเสียงสัมผัสกัน เพื่อทำให้เกิดความไพเราะของภาษาและนำเสนอลีลาทางภาษาที่เป็นจุดเด่นของผู้ดำเนินรายการ

1.6 การใช้คำศัพท์สำนวนที่สร้างขึ้นใหม่ จากการศึกษาพบว่า ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้คำศัพท์ที่เป็นสำนวนซึ่งผู้ดำเนินรายการเรียงร้อยขึ้นมาใหม่ เพื่อขบขันความหมายของภาพเหตุการณ์หรือเรื่องราวให้เด่นชัด และนำเสนอลีลาทางภาษาที่เป็นจุดเด่นของผู้ดำเนินรายการ

2. การใช้รูปประโยคแบบต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารเพื่อให้ผู้ชมมองเห็นภาพตามที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ เกิดความรู้สึกร่วม และเข้าใจประเด็นของเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอได้อย่างชัดเจน จากการศึกษาพบว่า ผู้ดำเนินรายการมีการเลือกใช้รูปประโยคแบบต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 5 กลวิธีย่อย รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การใช้รูปประโยคแสดงความขัดแย้ง ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้รูปประโยคแสดงความขัดแย้ง เพื่อเน้นย้ำความหมายของ

เรื่องราวที่ต้องการนำเสนอให้เด่นชัดยิ่งขึ้น และทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพตามที่คุณดำเนินรายการต้องการนำเสนอ ตลอดจนเข้าใจประเด็นของเรื่องราวที่คุณดำเนินรายการเลือกมานำเสนอ

2.2 การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข ผู้วิจัยพบว่าผู้ดำเนินรายการเลือกใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไขในการแสดงเหตุการณ์สมมติ ที่บอกให้ผู้ชมทราบว่าหากมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก็จะมีเหตุการณ์ที่เป็นผลตามมา เพื่อเน้นย้ำให้ผู้ชมได้มองเห็นภาพและรับรู้ถึงสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งขึ้นมา และเปิดมุมมองให้ผู้ชมได้รับรู้วิถีชีวิตของคนในต่างประเทศที่คุณดำเนินรายการต้องการนำเสนอ

2.3 การใช้รูปประโยคแสดงการเป็นผู้ถูกกระทำแบบซ้ำ ๆ ผู้วิจัยพบว่าผู้ดำเนินรายการเลือกใช้รูปประโยคแสดงการเป็นผู้ถูกกระทำแบบซ้ำ ๆ เพื่อเน้นย้ำให้ผู้ชมมองเห็นภาพความทุกข์ของกลุ่มคนที่ถูกกดขี่หรือถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคม ตลอดจนทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเห็นใจกลุ่มคนที่เป็นผู้ถูกกระทำ

2.4 การใช้รูปประโยคแสดงการซ้ำความ จากการศึกษาพบว่า ผู้ดำเนินรายการใช้เลือกใช้รูปประโยคแสดงการซ้ำความในการขบเน้นให้ผู้ชมมองเห็นภาพ ตลอดจนเน้นย้ำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นของเรื่องราวที่คุณดำเนินรายการต้องการนำเสนอ

2.5 การใช้รูปประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลกัน ผู้วิจัยพบว่าผู้ดำเนินรายการเลือกใช้รูปประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลกัน ในการขบเน้นให้เห็นภาพเหตุการณ์สองเหตุการณ์ที่สอดคล้องกัน คือเมื่อมีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นย่อมมีอีกเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นเป็นเหตุเป็นผลกัน

3. การให้รายละเอียด จากการศึกษาพบว่า ผู้ดำเนินรายการอธิบายรายละเอียดของเหตุการณ์เพื่อให้ผู้ชมมองเห็นภาพตามที่คุณดำเนินรายการต้องการนำเสนอ และทำให้ผู้ชมได้รับรู้บรรยากาศของเหตุการณ์เสมือนได้อยู่ร่วมในเหตุการณ์

4. การอ้างถึงโดยใช้คำแสดงความเป็นพวกเราพวกเรา ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้การอ้างถึงโดยใช้คำแสดงความเป็นพวกเราพวกเรา

ในการแสดงให้เห็นภาพกลุ่มคนที่ถูกกดทับทางสังคม หรืออาจเป็นกลุ่มคนที่ผู้คนบางกลุ่มยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพวกเขา เพื่อขบเน้นให้เห็นว่ากลุ่มคนเหล่านี้เป็นกลุ่มคนที่มีความแตกต่างไปจากผู้คนโดยทั่วไป

5. การใช้อุปลักษณ์ ผู้วิจัยพบว่าผู้ดำเนินรายการเลือกใช้อุปลักษณ์ในการเปรียบเทียบและเปรียบเหมือนสิ่งสองสิ่ง เพื่อขบเน้นให้ผู้ชมมองเห็นภาพที่ผู้ดำเนินรายการต้องการสื่ออย่างชัดเจนจากการเปรียบเทียบลักษณะความเหมือนกันของสิ่งสองสิ่งที่เป็นสมาชิกต่างกลุ่มความหมายกัน

6. การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ จากการศึกษาพบว่า ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้การตั้งคำถามเชิงวาทศิลป์ ในการทำให้ผู้ชมได้ถูกคิดและจินตนาการถึงประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ เพื่อนำไปสู่การกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นคำถามของผู้ดำเนินรายการ

7. การให้ข้อมูลด้วยตัวเลข ผลการศึกษาพบว่า ผู้ดำเนินรายการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ เพื่อแสดงภาพข้อเท็จจริงในเชิงประจักษ์ และทำให้ผู้ชมได้รับรู้และมองเห็นภาพที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอให้ปรากฏเด่นชัดขึ้น

8. การให้ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ดำเนินรายการนำเสนอข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบในการแสดงภาพรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ เพื่อทำให้ผู้ชมได้รับรู้และมองเห็นภาพของสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบให้เด่นชัดยิ่งขึ้น

9. การใช้มูลบท ผู้วิจัยพบว่าผู้ดำเนินรายการเลือกใช้มูลบทในการสะท้อนความเชื่อหรือสมมติฐานของผู้ดำเนินรายการที่มีต่อประเด็นของเรื่องราว เพื่อแนะความในปริศนาและนำเสนอความคิดหรือมุมมองต่อเรื่องที่มีอยู่ก่อนแล้ว และทำให้ผู้ชมถูกคิดตลอดจนเกิดความรู้สึกร่วมไปกับการนำเสนอความคิดหรือมุมมองของผู้ดำเนินรายการ ซึ่งเป็นความเชื่อหรือสมมติฐานที่มีอยู่ก่อน

10. การใช้ถ้อยคำแสดงทัศนภาวะ ผู้วิจัยพบว่าผู้ดำเนินรายการเลือกใช้ถ้อยคำแสดงทัศนภาวะ ในการเสนอทัศนะหรือความคิดเห็นของผู้พูดที่ต้องการสื่อความเป็นไปได้และความจำเป็นในการกล่าวถ้อยคำ เพื่อให้ผู้ชมผูกคิดไปในแนวทางที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอ

11. การอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ จากการศึกษาพบว่า ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้การอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อสนับสนุนเรื่องราวที่ผู้ดำเนินรายการเลือกมานำเสนอให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

12. การอ้างมุมมองของผู้อื่น ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ดำเนินรายการเลือกใช้การกล่าวถึงมุมมองของบุคคลอื่น ซึ่งไม่ใช่มุมมองของผู้ดำเนินรายการ เพื่อสนับสนุนข้อมูลที่ผู้ดำเนินรายการเลือกมานำเสนอ ตลอดจนทำให้ผู้ชมได้เห็นมุมมองของเรื่องที่น่าเสนอในหลากหลายมิติ ทั้งจากการนำเสนอของผู้ดำเนินรายการ และการสนับสนุนความเห็นจากมุมมองของผู้อื่น

13. การใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ จากการศึกษาพบว่า รายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูบ “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” เป็นรายการที่นำเสนอประเด็นทางสังคมหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากเหตุการณ์ข่าวซึ่งเกิดขึ้นในต่างประเทศ ผู้ดำเนินรายการจึงมีการเน้นย้ำลักษณะความเป็นสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ และเลือกใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ เพื่อให้การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในต่างประเทศมีความเด่นชัดยิ่งขึ้น ตลอดจนมีการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาที่เป็นจุดเด่นของผู้ดำเนินรายการ

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ในการสื่อสารของกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในรายการ สามารถสรุปวัตถุประสงค์หลักได้ 5 ประการ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 วัตถุประสงค์หลักในการสื่อสารที่ปรากฏในรายการ

วัตถุประสงค์หลัก ในการสื่อสาร	กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏ
1. เพื่อเปิดมุมมองให้ผู้ชมมองเห็นภาพและเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่นำเสนอ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เป็นเรื่องใกล้ตัว	1. การใช้คำศัพท์ ได้แก่ 1) การใช้คำหลักเพื่อขบเน้นความหมายด้านใดด้านหนึ่ง 2) การใช้คำขยายที่ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมหรือทำให้เห็นภาพ 3) การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่องกัน 4) การใช้คำศัพท์แบบคู่ตรงข้าม 2. การใช้รูปประโยคแบบต่าง ๆ ได้แก่ 1) การใช้รูปประโยคแสดงความขัดแย้ง 2) การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข 3) การใช้รูปประโยคแสดงการซ้ำความ 4) การใช้รูปประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลกัน 3. การใช้อุปลักษณ์ 4. การให้รายละเอียด
2. เพื่อทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพกลุ่มคนที่รายการต้องการนำเสนอซึ่งแตกต่างจากผู้คนโดยทั่วไปในสังคม	1. การใช้รูปประโยคแบบต่าง ๆ ได้แก่ การใช้รูปประโยคแสดงการเป็นผู้ถูกกระทำแบบซ้ำ ๆ 2. การอ้างถึงโดยใช้คำแสดงความเป็นพวกเขาพวกเรา
3. เพื่อทำให้ผู้ชมอุกคิตและเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการต้องการเสนอ	1. การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ 2. การใช้มูลบท 3. การใช้ถ้อยคำแสดงทัศนภาวะ

วัตถุประสงค์หลัก ในการสื่อสาร	กลวิธีทางภาษาที่ปรากฏ
4. เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงที่เป็นความรู้	1. การให้ข้อมูลด้วยตัวเลข 2. การให้ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบ 3. การอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ 4. การอ้างอิงมุมมองของผู้อื่น
5. เพื่อนำเสนอลีลาทางภาษาที่เป็น จุดเด่นของผู้ดำเนินรายการ	1. การใช้คำศัพท์ที่มีเสียงสัมผัสกัน 2. การใช้คำศัพท์สำนวนที่สร้างขึ้นใหม่ 3. การใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ

จากตารางแสดงให้เห็นวัตถุประสงค์หลักในการสื่อสารที่ปรากฏในรายการได้แก่

1. เพื่อเปิดมุมมองให้ผู้ชมมองเห็นภาพและเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่นำเสนอ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เป็นเรื่องใกล้ตัว ประกอบด้วย 1) การใช้คำศัพท์ ได้แก่ 1.1) การใช้คำหลักเพื่อขบเน้นความหมายด้านใดด้านหนึ่ง 1.2) การใช้คำขยายที่ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมหรือทำให้เห็นภาพ 1.3) การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแบบต่อเนื่องกัน 1.4) การใช้คำศัพท์แบบคู่ตรงข้าม 2) การใช้รูปประโยคแบบต่าง ๆ ได้แก่ 2.1) การใช้รูปประโยคแสดงความขัดแย้ง 2.2) การใช้รูปประโยคแสดงเงื่อนไข 2.3) การใช้รูปประโยคแสดงการซ้ำความ 2.4) การใช้รูปประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลกัน 3) การใช้อุปลักษณ์ และ 4) การให้รายละเอียด ผู้วิจัยพบว่าผู้ดำเนินรายการมักใช้กลวิธีทางภาษาดังกล่าวข้างต้นในการนำเสนอเรื่องราวที่เป็นเรื่องใกล้ตัวให้ผู้ชมได้เปิดมุมมองและมองเห็นภาพเหตุการณ์อย่างชัดเจน เนื่องจากรายการ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูป “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” เป็นรายการที่มีการนำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของผู้คนที่อยู่ในเหตุการณ์ การจะทำให้ผู้ชมสนใจเรื่องราวที่อยู่ในต่างประเทศซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัว จำเป็นต้องมีการนำเสนอภาพ

เกี่ยวกับชีวิตของผู้คน เพื่อเชื่อมโยงความรู้สึกนึกคิดของผู้คนกับเหตุการณ์ ผู้ดำเนินรายการจึงมีการใช้กลวิธีทางภาษาดังกล่าวข้างต้น เพื่อขับเน้นให้ผู้ชมมองเห็นภาพเหตุการณ์เสมือนได้อยู่ร่วมในเหตุการณ์จริง เป็นการเปิดมุมมองให้ผู้ชมได้รับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ และเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการนำเสนอ

2. เพื่อทำให้ผู้ชมมองเห็นภาพกลุ่มคนที่รายการต้องการนำเสนอซึ่งแตกต่างจากผู้คนโดยทั่วไปในสังคม ประกอบด้วย 1) การใช้รูปประโยคแบบต่าง ๆ ได้แก่ การใช้รูปประโยคแสดงการเป็นผู้ถูกกระทำแบบซ้ำ ๆ และ 2) การอ้างถึงโดยใช้คำแสดงความเห็นพวกเขาพวกเรา ผู้วิจัยพบว่าผู้ดำเนินรายการมักเลือกใช้กลวิธีทางภาษาดังกล่าวข้างต้นในการนำเสนอภาพกลุ่มคนที่แตกต่างไปจากผู้คนโดยทั่วไปในสังคม เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงเรื่องราวความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์และวิถีชีวิตอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้ชมอาจไม่รู้จัก อาทิ การนำเสนอภาพคนไร้สัญชาติ ผู้ลี้ภัย เพศทางเลือก ผู้ค้าบริการทางเพศ เพื่อขับเน้นให้เห็นภาพของกลุ่มคนที่ถูกกดขี่หรือถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคม หรือภาพชีวิตที่แตกต่างไปจากผู้คนโดยทั่วไป

3. เพื่อทำให้ผู้ชมผูกคิดและเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการต้องการเสนอ ประกอบด้วย 1) การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ 2) การใช้มุขลบท และ 3) การใช้ถ้อยคำแสดงทัศนภาวะ ผู้วิจัยพบว่าผู้ดำเนินรายการใช้กลวิธีทางภาษาดังกล่าวข้างต้นในการทำให้ผู้ชมผูกคิดและเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการต้องการเสนอ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของรายการประเภทสารคดี ดังที่ กุลนารี เสือโรจน์ (2561, น. 44) ได้กล่าวไว้ว่า เอกลักษณะประการหนึ่งของรายการสารคดีคือการนำเสนอเรื่องราวโดยยึดหลักความเป็นจริง และสามารถใช้เทคนิคการนำเสนอที่หลากหลายรูปแบบผสมผสานกัน เพื่อทำให้ผู้ชมเกิดจินตนาการและสนใจให้ผู้ชมสนใจเรื่องราว

4. เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงที่เป็นความรู้ ประกอบด้วย 1) การให้ข้อมูลด้วยตัวเลข 2) การให้ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบ 3) การอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และ 4) การอ้างมุมมองของผู้อื่น ผู้วิจัยพบว่าผู้ดำเนินรายการใช้กลวิธีทางภาษาดังกล่าว

ในการนำเสนอข้อเท็จจริงที่เป็นความรู้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ปรากฏให้เห็นในรายการประเภทสารคดีเชิงข่าว ดังที่อรุณฯ เลิศจรรยาภักดิ์ (2528) กล่าวว่า รายการสารคดีเชิงข่าวเป็นรายการที่มีการให้ความรู้และข้อเท็จจริงแก่ผู้ชม ตลอดจนมีการทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับเรื่องราว ดังนั้น การมุ่งเน้นการนำเสนอข้อเท็จจริงที่เป็นความรู้จึงเป็นลักษณะสำคัญที่ปรากฏในรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูป “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี”

5. เพื่อนำเสนอเนื้อหาทางภาษาที่เป็นจุดเด่นของผู้ดำเนินรายการ ประกอบด้วย 1) การใช้คำศัพท์ที่มีเสียงสัมผัสกัน 2) การใช้คำศัพท์สำนวนที่สร้างขึ้นใหม่ และ 3) การใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ ผู้วิจัยพบว่าผู้ดำเนินรายการใช้กลวิธีทางภาษาดังกล่าวข้างต้นในการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาที่เป็นจุดเด่นของผู้ดำเนินรายการ เนื่องจากการรายงานข่าวโดยทั่วไปอาจมีเวลาในการนำเสนอที่จำกัด ในขณะที่การนำเสนอรายการสารคดีเชิงข่าวไม่มีการจำกัดเวลา จึงสามารถนำเสนอประเด็นของเรื่องราวได้ลึกและครอบคลุมมากขึ้น และทำให้ผู้ดำเนินรายการสามารถแสดงลีลาในการใช้ภาษาเพื่อเร้าอารมณ์ให้ผู้ชมเกิดความสนใจเรื่องราวและเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการต้องการนำเสนอได้อย่างเต็มที่ และแสดงให้เห็นถึงการนำเสนอเนื้อหาทางภาษาที่เป็นจุดเด่นของผู้ดำเนินรายการ

จากการศึกษากลวิธีทางภาษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยพบว่ารายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูป “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” เป็นรายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศที่มีการเรียงร้อยเรื่องราว เพื่อเปิดมุมมองของผู้คนให้ได้รับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ซึ่งอาจเป็นเรื่องราวที่ผู้คนโดยทั่วไปไม่เคยรับรู้ ตลอดจนทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการเลือกมานำเสนอ จึงทำให้รายการสารคดีเชิงข่าวต่างประเทศ “ร้อยเรื่องรอบโลก” ในช่องยูทูป “รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี” ได้รับความสนใจจากผู้คนจำนวนหนึ่งที่ชื่นชอบเรื่องราวเกี่ยวกับภาพชีวิตของผู้คน หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ และกลวิธีทางภาษาถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การสื่อสารบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การนำเสนอเรื่องราวในรายการบรรล่วัตถุประสงค์การสื่อสาร เนื่องจากการนำเสนอของรายการมีการใช้สคริปต์ (script) หรือบทบรรยายในการเรียงร้อยถ้อยคำที่ทำให้การสื่อสารบรรล่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ การเลือกใช้ถ้อยคำในการสื่อสารในรายการจึงเป็นความตั้งใจของผู้ดำเนินรายการที่ต้องการนำเสนอสารบางประการไปยังผู้ชม เพื่อให้ผู้ชมได้รับรู้เรื่องราวและเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นของเรื่องราวจากการเลือกใช้ถ้อยคำของผู้ดำเนินรายการ

การนำเสนอประเด็นของรายการ นอกจากจะเกี่ยวข้องกับการนำเสนอภาพความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ อาทิ กลุ่มคนที่ถูกกดขี่หรือถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคม เช่น คนไร้สัญชาติ ผู้ลี้ภัย เพศทางเลือก และผู้ค้าบริการทางเพศ ฯลฯ เพื่อขบเน้นให้เห็นภาพความแร้นแค้น ความไม่เท่าเทียม และการไม่ได้รับความเป็นธรรมของกลุ่มคนที่ถูกกดขี่หรือถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคมแล้ว ผู้วิจัยพบว่ารายการยังมีการนำเสนอประเด็นความน่าสนใจอื่น ๆ ในแง่บวก เพื่อเปิดมุมมองของผู้คนให้ได้รับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอวิถีชีวิตของผู้คนที่เปลี่ยนแปลงไปหลังเกิดเหตุการณ์โรคระบาดโควิด-19 เรื่องราวเกี่ยวกับการขับเคลื่อนด้วยความเร็วบนถนนอโศกพาหนะทางหลวงพิเศษในประเทศเยอรมนี เรื่องราวเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ค่านิยมและความเชื่อของผู้คนในสังคม ตลอดจนการจัดระบบการท่องเที่ยวธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม การนำเสนอภาพความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ในรายการก็เป็นลักษณะหนึ่งที่มีความโดดเด่น เนื่องจากแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของผู้ดำเนินรายการที่ต้องการเสนอภาพกลุ่มคนที่ถูกกดขี่หรือถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคม เพื่อให้ผู้ชมมองเห็นภาพชีวิตที่แร้นแค้น ไม่เท่าเทียม และไม่ได้รับความเป็นธรรมของกลุ่มคนที่ถูกกดขี่หรือถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคมผ่านการเลือกใช้ภาษาที่ขบเน้นความหมาย และทำให้ผู้ชมฉุกคิด ตลอดจนเกิดความรู้สึกร่วมไปกับประเด็นที่ผู้ดำเนินรายการเลือกมานำเสนอ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรุณา บัวคำศรี. (2565). *รอบโลก by กรุณา บัวคำศรี*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2566 จาก <https://www.youtube.com/@robloakbykaruna/about>
- กุลนารี เสือโรจน์. (2561). *หลักการเขียนบทเสียงบรรยายภาพ สำหรับรายการสารคดีทางโทรทัศน์ An Audio Description Guide for Television Documentary*. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลธิชา บำรุงรักษ์. (2539). *การวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความประเภทต่าง ๆ ในภาษาไทย*. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2549). *มองคัทลียาจ๊ะจ๋าจากมุมนักภาษา: เนื้อหาและกลวิธี*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2555). *เอกสารคำสอนรายวิชา 2201783 การวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). *วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์: แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตระหนักจิต ยุตยรรยง. (2541). *การนำเสนอภาพอาชญากรรมผ่านรายการสารคดีเชิงข่าวอาชญากรรมทางโทรทัศน์ (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นวรรณ พันธ์ธมธา. (2549). *ไวยากรณ์ไทย*. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปยุตติศา สุวรรณภาชิต. (2548). *การสร้างความหมายในรายการสารคดีเชิงข่าว*
แอบถ่าย: ศึกษากรณีเฉพาะการแอบอ้างและการละเมิดพระธรรมวินัยของ
พระสงฆ์ในพุทธศาสนา (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์
และสื่อสารมวลชน). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- มานิดา ผลานุสนธิ. (2539). *ปัจจัยที่มีต่อโครงสร้างการผลิต และบทบาทของรายการ*
สารคดีเชิงข่าวทางโทรทัศน์กรณีศึกษา “รายการถนนสายที่ 5” (วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพฯ.
- มาลี บุญศิริพันธ์. (2535). *การเขียนสารคดีสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์*. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- มิ่งขวัญ รัตนคช. (2563). *Around The World ชีวิตภาคสนามของนักข่าวหญิงผู้อยู่*
เบื้องหลัง ‘รอบโลก’ รายการสารคดีข่าวที่บุกน้ำลุยไฟไปเก็บประเด็นข่าวจาก
ทุกสารทิศ. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2565 จาก <https://readthecloud.co/karuna-buakamsri/>
- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2537). *วจนะวิเคราะห์: การวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความ*.
นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2560). *พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป)*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- อรนุช เลิศจรยารักษ์. (2528). *รายงานการวิจัยเรื่อง กระบวนการเสนอรายงานข่าว*
ประกอบทางโทรทัศน์. โครงการวิจัยเสริมหลักสูตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อังกูร ตะวันวง. (2558). *กระบวนการนำเสนอรูปแบบสารคดีเชิงละครในรายการสารคดี*
เชิงข่าวเรื่องจริงผ่านจอ (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์และ
นวัตกรรม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ภาษาต่างประเทศ

- Austin, J. L. (1962). *How to Do Things with Words*. Cambridge: Harvard University Press.
- Brown, P., & Levinson, S. (1978). Universals in Language Usage: Politeness Phenomena. In *Questions and Politeness: strategies in social interaction* (pp. 56-289). Cambridge: Cambridge University Press.
- Brown, P., & Levinson, S. (1987). *Politeness: Some Universals in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cruse, A. (2006). *A Glossary of Semantics and Pragmatics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Fairclough, N. (2003). *Analysis Discourse: Textual Analysis for Social Research*. London: Routledge.
- Schiffrin, D. (1994). *Approaches to Discourse*. Oxford: Blackwell.
- Searle, J. R. (1969). *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. New York: Cambridge University Press.